

VAŽNOST LVII. REDNE KONVENCIJE A. F. L.

OD DELEGACIJE V DENVERJU ODVISNO, ALI SE BO BOJ Z UNIAMI C.I.O. NADALJEVAL

Mnogo voditeljev CIO in delegatov 57.
redne konvencije AFL za poravnavo

Solidarnost delavstvu potrebna. — Dve erako
močni skupini unij. — Višanje števila članstva

Šestdesetletna letna konvencija Ameriške delavske federacije (American Federation of Labor) se prične dne 4. oktobra v Denverju. Od nje odvisi, ali bodo suspendirane unije, ki so ustanovile Odbor za industrialno organizacijo (Committee for Industrial Organization) črtane iz federacije, ali jim ponudi roko v spravo.

Solidarnost potrebna

Če bo konvencija za pobotanje in za združenje z unijami CIO, bo storila nič drugega kakor svojo dolžnost. Ako ne, se bo boj med unijami AFL in CIO silovito poostiril. Kakšne bodo posledice te bratormorne borbe, ako se jo bo negovalo naprej, je nemogoče prerokovati. Mogoče je, da ostane AFL na površju, posebno ker ima zaradi boja proti unijam CIO oporo mnogih delodajalcev. A prav tako mogoče je, da postane vodilna sila organiziranega delavstva CIO, posebno ako si ohrani premoč med delavstvom v avtni industriji, dalje ako primora Forda priznati u-nioj avtnih delavcev, in če se u-trdi v jeklarski in tekstilni industriji, v kovinskih rudnikih, rudotopilnicah, v obratih za izdelovanje predmetov iz gumi-ja, med poljskimi delavci itd.

Dve enako močni zvezi

CIO se ponaša, da imajo unije, ki mu pripadajo, že zdaj več članov kakor unije AFL. Slednja trdi, da jih ima štiri milijone, ali več kot pred suspendiranjem desetih unij, ki so zdaj v CIO, in to takih članov, ki res plačujejo članarino. O članstvu novih unij CIO pa pri AFL trdijo, da so večinoma le na papirju, to je, vpisani, ne da bi plačevali članarino. To je v novih unijah CIO več ali manj res, ne velja pa za tiste glavne unije, ki so bile suspendirane.

Hrbenica CIO

Unija premogarjev (UMW), in dve uniji, oblačilnih delavcev (ACWA in ILGW) so temelj gibanja, ki ga označuje moč z začetnicami CIO. Vse tri

so v krizi in v "prosperiteti" pred krizo katastrofalno nazadovale. Unija premogarjev vsled razmer, uniji oblačilnih delavcev pa najprvo vsled komunistične invazije in nato vsled ekonomske panike. Danes so vse tri spet na vrhu. Vse imajo milijone v blagajnah in vsaka po več sto tisoč članov. Vse tri so agresivne ne samo med delavci tistih strok, katere organizirajo, ampak pomagajo v graditvi vseh unij CIO finančno, s svojimi štabi in svojimi številnimi organizatorji.

K CIO se je poslednje mesece pridružilo še cela vrsta unij iz AFL, med njimi npr. unija časnikarskih delavcev. Vse te skuša zdaj AFL kaznovati z ustanavljanjem novih unij in tudi s stavkami, kot je bil zadnje tedne npr. slučaj v mestih ob Pacifiku. V njih so vozniki (teamsterji) zastavkali na povelje svojih odbornikov proti pristaniškim delavcem, ker so organizirani oziroma se organizirajo v uniji CIO.

Prednosti AFL

AFL ima v konfliktu s CIO zdaj še prednost, posebno, ker ima za seboj več uterjenih, bogatih unij, katere obstoje že desetletja, in člani (strokovničarje), ki lahko plačujejo več asesmentja, in člani (strokovničarje), ki lahko plačujejo več asesmentja, kot pa delavci v večini unij CIO, ker so prvi plačani veliko boljše kot pa drugi. Vrh tega ima AFL simpatičnost ameriškega kapitalističnega časopisja, ki Greenu daje vso prednost, voditelja unij CIO John L. Lewisa pa strupeno napada in ščuva proti njemu.

Vigilanti, ki so ameriški produkt za fašizem, so vznikli v zadnjih velikih stvarkah delavcev v jeklarski in avtni industriji. Na svojih zborovanjih in v časopisju se navdušujejo le proti unijam CIO, ker so "komunistične". Toda če se jim posreči zadaviti organizatorične kampanje CIO, bodo prav tako nasilni proti kampanjam AFL. Prvazaprav so že zdaj, kjerkoli se AFL dela resno loti. Izkoriščevalci hočejo, da so njihovi delavci "svobodni", unija pa jim "svobodo" vzame. Zato jim jo branijo s silo.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kongres angleške delavske stranke

Dne 4. oktobra se prične kongres angleške delavske stranke, za katerega vlada v angleški javnosti in v svetovnem delavskem gibanju veliko zanimanje. Na dnevnem redu bo med drugim vprašanje obo-roževanja, kajti mnogi voditelji zahtevajo, da mu delavska stranka aktivno nasprotuje tudi v bodoče; dalje vprašanje Španije, odnošaje Anglije do Nemčije in Italije, borbe proti fašizmu itd. Komunistični predlog za stvaritev ljudske fronte v Angliji ne bo na dnevnem redu, pride pa v razpravo vseeno s strani onih v delavski stranki, ki se s predlogom strinjajo. Večina bo nedvomno proti, ker smatra, da je ljudska fronta v Angliji delavska stranka.

STARSI UBITI!

Japonski vojni aeroplani so bombardirali v sedanji "nenapovedani" vojni na Kitajskem že mnogo več pa so jih pobabili, ali pa ranili. Tisec hiš je razdejanih. Na sliki je deček, ki je ostal živ v podrtiji bombardirane hiše v Sanghaju. Starje je ubilo in njegov obupni jok ni prav nič pomagal.

POMOČ ŠPANJI IN POTROŠKI S KOLEKTAMI V ŠTEVILKAH

Dubinskijev odbor zbral nad \$125,000, in potrošil v kampanji za ta sklad samo \$92.13

Kapitalistično časopisje, ki je hotelo vtisniti pečat raketirstva na organizacijo, ki kolektajo v pomoč Španiji, se je ukaniilo.

Organizacija, ki ni poslala niti centa je "American Committee for Spanish Relief," kakor smo že omenili v prejšnji številki. Nakolektala je nad \$30,000 in potrošila za kolektanje \$25,000, torej do malega vse. Vodi jo Ogden Hammond, bivši ameriški poslanik pri španski vladi. Kolektal je za španske fašiste, kar je časopisje previdno zamolčalo.

J. S. Z. in S. N. P. J. sta zbrani denar poslali Delavskemu rdečemu križu za pomoč Španiji. Ta ustanova se zdaj imenuje Trade Union Relief for Spain. Načeljuje ji od početka znani unijski vodja David Dubinsky. Zbrala je \$125,000, stroškov s kolekto pa je imela \$92.13, kar je izredno malo. Stroškov je bilo kajpada s tem delom več, toda pokrila jih je največ unija ILGW, ki je dala na razpolago v ta namen štab svojih delavcev brezplačno.

Z nabranim denarjem je bila ustanovljena v Ontenientu v lojalistični Španiji bolnišnica za ranjence z 1,200 posteljami in poslanih ji je bilg nekaj am-

Težave Sovjetske Unije v njeni notranji in zunanji politiki

Eksekucij noče biti konec. — Japonska izrabila priliko. — Mogočna armada in strah pred generali. — Fašistična diktatorja za strtje komunizma

Mnogi, ki smatrajo, da so poznavalci notranjih razmer Rusije in Japonske, trdijo, da bi si Japonska ne upala napasti Kitajsko, če ne bi bila uverjena, da Rusija ne bo posegla v konflikt, čeprav je nedavno sklenila "nenapadalni" pakt s Kitajsko.

Sovjetska Unija ima v Sibiriji mogočno armado par sto tisoč mož in kak tisoč vojnih aeroplanov vsled nevarnosti pred Japonsko. Načeljujejo ji sposobni poveljniki pod vodstvom maršala Bluecherja. Zacetne municije in živil so polne. USSR je na vojno z Japonsko torej pripravljena, ker ve, da jo kani prej ali slej napasti in ji vzeti Sibirijo kolikor daleč mogoče, ako jo porazi.

Osvojitev Mandžurije je japonsko pozicijo na azijski celini ojačala. Japonske osvojitve nadaljnjih kitajskih provinc odrezuje Rusijo bolj in bolj od Kitajske in povečava nevarnost japonske invazije v Sibirijo na čezdalje daljši fronti.

Zdaj, ko se je Japonska zapletla v vojno s Kitajsko, ima Rusija priliko udariti in zbiti to tako nevarno nasprotnico na tla kakor še nikoli, menijo mnogi. Pripravljena je, torej čemu ne udari?

Poročevalec nekega vplivnega angleškega lista v Londonu pravi, da zato ne, ker jo ovirajo notranje homatije. V Rusiji je nastala situacija, ko ljudje na odgovornih mestih več ni zaupajo drug drugemu. Režim, ki obojajo na smrt generale, vplivnega maršala, komisarje, slovite urednike svojih listov, ravnatelje itd., ali pa jih odslavlja in pošilja v izgnanstvo in v ječo, se pač pomišlja, predno bi napravil kak korak, ki bi lahko dovedel v vojno. Komunistična stranka je v procesu "čiščenja", kakršnega ni v taki obliki še nikoli imela. V prejšnjih so člani navadno črtali, če so bili smatrani nevrednim, danes morajo na sodišča, ali pred vojni tribunal, ali pa kar naravnost v obsodbo brez obravnave.

Vesti o eksekucijah iz Moskve vztrajno prihajajo. Nacionalistična gibanja v Ukrajini, Beli Rusiji, Kareliji, v tar-

Prebivalstvo Italije

Italija ima 43,412,000 prebivalcev. Mussolini pravi, da je to veliko pre malo in apelira na Italijanke, da naj rode toliko otrok kolikor jim jih Bog sploh more dati. Družina, ki šteje 10 do 15 otrok, je po njegovem mnenju najbolj idealna.

tarskih in kavkaških republikah USSR naraščajo v zamahu. Iz Moskve poročajo, da so v Kareliji ob finski meji s pomočjo Nemčije in Finske imeli že določen načrt za upor in ločitev od Sovjetske Unije. Sovjetska tajna služba je zaroto odkrila, polovila mnogo krivcev, eni pa so pobegnili preko meje na Finsko v sovjetskem vojaškem avionu. Karelija je za Rusijo strateško življenjske važnosti. V Berlinu to vedo in nacionaliste podpirajo.

Problem za Rusijo torej je, kako dobiti na odgovorna mesta ljudi, na katere se bo vlada lahko zanesla. S persekucijami tega ne bo dosegla, niti ne s salvami, kajti če pobije ene jo bodo še toliko bolj zasovražili tisti opozicionalci, ki ostanejo.

Vesti iz Moskve in iz sibirskih mest nam pričajo, da je veliko Rusov v Sibiriji v službi ne samo japonske špijonaže, ampak da tudi uganjajo sabotaze v sovjetskih tovarnah, na kolektivnih farmah ali kjerkoli so uspešni. Takih neprilih (sabotaze na debelo), nima ne Nemčija, ne Italija, ne Japonska. Vse tri vlade jo napadajo v svojem časopisju in Nemčija kot Japonska se pripravljata na napad nanjo za osvojitve njenih teritorijev.

V slučaju italijanskega piratstva v Sredozemskem morju, kjer so italijanske podmornice potopile par sovjetskih trgovskih parnikov, je komisar za vnanje zadeve Maksim Litvinov nastopil zelo direktno in prijel Italijo brez rokavic. Ampak brez Anglije in Francije ji Rusija ne more ničesar, ker je daleč od nje.

Ako se Stalinu sedanje "čiščenje" posreči in ojača meč ljudstvom takozvano domovinstvo — z drugimi besedami, ruski in sovjetski patriotizem, se ji ne bo treba bati fašistične invazije, ker jo bo v stanju odbiti, ako se dogodi. Ampak svet v to še ni uverjen, ker nihče ne ve, koliko je v Rusiji še ljudi, ki jih vlada lahko obdoliži sabotaže. V prilog vladni pa je, da so življenjske razmere izboljšane in da je zgradila ogromno industrijo, kanale, železnice in ceste. Opozicija proti vladi torej mogoče ni toliko šna kot izgleda da je, ko človek čita poročila o novih smrtnih obsodbah. Kako močna je, oblast ne pove, vendar pa dovolj velika, da je spravila ves policijski aparat na noge.

Vzlic vsemu pa je Moskva prošlo soboto naslovila vladi v Tokiu zelo ostro, skoro izzivalno noto. To je dobro za delavsko gibanje in USSR. Samo če ostane vztrajna. Drugeče ne.

BOJ PROTI UNIJI ČASNIŠKIH DELAVCEV RADI LOČITVE OD AFL

Unija časniških delavcev American Newspaper Guild ima zdaj ostrega nasprotnika ne samo v izdajateljih časopisov, ampak prav tako v A. F. of L. Vzrok je, ker se je od slednje ločila in pristopila v CIO.

Za ločitev od AFL in pridruženje k CIO je na prošli konvenciji Newspaper Guilda glasovala velika večina delegatov. Toda nasprotovanje je bilo vendar tolikšno, da je bila končna odločitev o tem predlogu dana članstvu na referendum. Glasovalo je za pridruženje k CIO 3,392 članov in 1,691 proti, to je, za AFL.

Ako kdo misli, da je unija časniških delavcev radikalna, je lahko dobil drugačno mnenje, ko je nad polovico članov glasovala proti resoluciji, s katero je konvencija obsodila fašizem v Španiji. Za neodvisno

delavsko politično akcijo je glasovalo 2,774 članov in 2,202 proti.

Resolucija, s katero je konvencija odobrila Rooseveltov načrt za reformiranje vrhovnega sodišča, je bila na referendumu odobrena z malo večino.

Predsednik AFL William Green je naslovil javnosti in unijam svoje federacije daljšo poslanico, v kateri jim pravi, da ne smejo American Newspaper Guildu nuditi več nikakih podpore, pač pa pomagati pri ustanavljanju novih unij časniških delavcev, ki se morajo pridružiti direktno AFL. Ker bo ta ukaz dobil zaslonbo tudi med izdajatelji časnikov, je zelo možno, da bo AFL v stanju napraviti med časniškimi delavci z dualnimi unijami precejšen razkol.

Združevanje delavcev v unije nemogoče preprečiti

"Vigilanti" v južnih državah se poslužujejo nasilnosti, kakršna so lastna fašizmu. Da preprečijo organiziranje v unije. Unijske organizatorje prepejajo, jih slučijo, vajojo po smoli in nato v perju; izganjajo iz mest in tudi umori niso redki. V Floridi, Alabami in Texasu so mučili nekaj socialističnih agitatorjev toliko, da se je zanje zavzela Civil Liberties unija in uvedla preiskavo. V njihovo obrambo je prišel protestirati na jug proti gaženju civilnih svobodščin Norman Thomas in mnogi drugi delavski voditelji. Demokrat-

ska stranka v južnih državah se bo morala — hočeš nočeš — sprijazniti z resnico, da delavstvo suženjstva ne bo trpelo. Unija tekstilnih delavcev je pred njo izboljšala položaj svojih delavcev. Novembra ali decembra se bo vršila prva konvencija unije jeklarskih delavcev, od kar je pričela s kampanjo prošlo poletje za organiziranje delav-

cev v železarski industriji. Ima že tisoč lokalov in nad pol milijona članov. Pogodbe ima sklenjene s 412 kompanijami. Philip Murray je na konvenciji unije tiskarjev izjavil, da je kampanja CIO priborila delavcem zvišanje plač \$800,000,000 na leto, kar je velika pridobitev. V unijo javnih nameščencev, ki jo je ustanovil CIO, je pristopilo v dveh mesecih nad 25,000 članov. Unija tekstilnih delavcev je izvojevala v poljedrskem letu že mnogo zmag in napredovala za tisoč članov. Enako druge unije CIO.

delavsko politično akcijo je glasovalo 2,774 članov in 2,202 proti.

RAZLIKA MED CENAMI KRUHA IN ŽITA

"Cena kruhu je z ozirom na cene, ki jih dobe farmerji za žito, pretirano visoka", so konstatirali v svoji izjavi dne 23. sept. ekonomski veščaki zveznega agrikulturnega oddelka.

Navajajo cene, ki jih dobivajo poljedelci za pšenico in rž in razliko med temi cenami ter cenami za kruh. Slednje naraščajo.

Vzrok razlikam so prekupci in špekulanti z žitom ter prefiti lakome velike pekarne. Farmerjem in konsumtom v mestih bi koristilo, ako bi bili mlinci in pekarne združna posest. Zdaj vzamejo razliko špekulanti in pekarne, katere hočejo dividende za svoje delničarje. Zato dobi farmer malo za svoje garanje in žito, špekulanti na borzah milijone in delničarji pekarniških korporacij nadaljne milijone, konsumenti pa visoke cene za kruh.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz.
Business Manager: Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Fiasko ameriške vnanje politike

Vlada Zedinjenih držav činea z nevtralnostjo in zvezni zakon o nji uporabljata tako, da koristi agresivni sili, čeprav ne namenoma! Ko je Mussolini poslal svojo armado v Etiopijo, so v Washingtonu proglasili "nevtralnost". Koristila je Mussoliniju in vsled tega je bila ameriška nepristranost v resnici pristranost v korist osvovjevalca.

Se veliko bolj nelogična je ameriška nevtralnost v španski civilni vojni. Predsednik Roosevelt je na podlagi zakona ameriške nevtralnosti izdal že pred meseci odlok, da ne sme dobivati vojnih potrebščin iz Zed. držav ne španska vlada, ne fašisti, ki so se uprli proti nji. Ameriške ladijske družbe so bile istočasno obveščene, da naj ne pričakujejo protekcije zvezne vlade tudi kadar dovažajo v Španijo drugo blago.

V teoriji je to nevtralnost. V praksi je to vojna proti španski republiki. Prav tako, kakor Zed. države, so ji ustavile dovolj municije Francija in Anglija, dočim jo španski fašisti dobe kolikor hočejo iz Italije in Nemčije. In ako Nemčija ter Italija nimata svoje zadosti, jo lahko kupita za denar španskih fašistov v Zed. državah, v Angliji ali kjerkoli, na svoje ime in jo nato svobodno izvozita fašistom v Španijo. Je to nevtralnost?

Slična farsa se ponavlja v slučaju Kitajske. Japonska si je navozila s svojimi ladjami in s parniki Zed. držav v prošlih nekaj letih iz San Franciscas, Seattla in drugih ameriških luk ob Pacifiku starega in novega železa, municije, bombaža, strojnice, topov itd. Kitajska se ni toliko oboroževala, ker je računala, da jo bodo pred japonsko agresivnostjo varovale vnanje sile in liga narodov. Ker se to ni zgodilo, je začela Kitajska naročati aeroplane in druge vojne potrebščine v Zed. državah že ko je bila napadena. In tedaj je Roosevelt na podlagi zakona ameriške nevtralnosti odločil, da ameriške ladje, ki jih poseduje ali subvencira vlada, ne smejo voziti vojnega blaga v vojno zapletene dežele. S to določbo je prizadeta Kitajska, kajti Japonska se je za napad dobro pripravila in vrh tega ima sama dovolj tovornih ladij za dovažanje potrebnega blaga in municije.

Ko je japonska vlada zapretila, da bo pomedla z bombardiranjem iz aeroplanov glavno kitajsko mesto Nanking z zemljevida, in obvestila diplomate tujih držav, da se naj umaknejo dokler je čas, je bil ameriški poslanik Nelson T. Johnson prvi, ki je pobežnil in se nastanil na ladji 14 milj od Nankinga. Ker pa so vzeli diplomati na zboru lige narodov v Genevi to za škandal in za strahopetno izogibanje odgovornosti, se je Johnson iznenada vrnil in dejal, da je v Nankingu prav tako "varno" (oziroma nevarno), kakor na reki. Ampak napaka je bila storjena in to ni bila prva blamaža ameriške diplomacije. Storila je slično v Egiptu in v španski civilni vojni. Toda polagoma se ameriška vlada pripravljala igrati v Aziji na drugačne strune. Gre se pač za vložbe ameriških kapitalistov, ki znašajo stotine milijonov dolarjev, in za ameriško trgovino. Zato se "nevtralnost" Zed. držav v japonsko-kitajskem konfliktu razvija drugače kakor pa ameriška "nevtralnost" tam, kjer ameriški kapitalizem nima dosti izgubiti.

Čemu je sploh treba Zed. državam vzdrževati vojno mornarico v japonsko-kitajskih vodah, če so "nevtralne"? Zakaj ima ta dežela vojne ladje celo v kitajskih rekah daleč v notranjosti dežele, in zakaj so ameriške čete trajno nastanjene v Sanghaju, Peipingu in Tientsinu?

Kitajska je žrtev tuje lakomnosti. Milijone njenih ljudi, ki so zdaj prizadeti vsled brutalne japonske invazije, trpi glad, umirajo vsled ran, kosi jih kolera in nikogar ni, ki bi pohodu take "civilizacije" ustavil pot. Imperialistične sile v Evropi in Ameriki iščejo na Kitajskem samo svoje koristi in če se bodo proti Japonski končno zgenile, bodo to storile vsled nevarnosti, ki preti na Kitajskem njihovim investicijam in trgovini, ne pa v bran napadenih Kitajcev.

Komunistični bav-bav

Človek si je ustvaril ne samo bogove, ampak tudi strahove. Zive v njegovi domišljiji. En tak strah, ki je znotraj votel, zunaj ga pa nič ni, je komunistični bav-bav. Ampak reakcija, in poleg nje William Green ter mnogi drugi unijski (?) voditelji vztrajajo, da je komunistična nevarnost resna in zelo preteča stvar. Če se je ne zadusi, bo požrla to deželo z njeno svobodo in drugimi institucijami vred. Greenu služi ta strah v njegovem hujšanju proti CIO, reakciji pa zaradi strahov pred unijami, kakršne gradi CIO. Kar se tiče komunističnega gibanja v tej deželi, prisega na demokracijo. Enako se zanjo ogrevajo tisti, ki strašijo s komunizmom. Ameriška komunistična stranka ni danes v praksi, po programu in taktiki nič bolj radikalna, kot je bila na primer nemška social-demokratska stranka. Ameriški kapitalizem torej komunizem izrablja za strašilo zato, ker hoče s propagando, z nedemokracijskimi sredstvi ter nasilji prepričati ameriškem delavstvu organiziranje v unije. Industrialne unije so tisti resnični strah, ki se ga boje izkoriščevalci in njihove oprode v političnih uradih.

Sistem odraščanih ljudi

Glavna resnica demokracije je ta: omogoča življenje, v katerem ljudje lahko razpravljajo svobodno o vsem kar kaj pomeni in si izvojujejo pravico obnašati se kot dorasli ljudje namesto da se bi hlinili kot da so otroci. — Jules Romains.

Ob poslovtvi Andrew Mellona iz doline solz v večna lovišča smo imeli zopet priliko videti, kako liberalni so nekateri ljudje z denarjem, ki so ga vzeli onim, kateri so ga zaslužili, in ga dali takim, ki ga niso. — "A. G."

VELIKO ZASTONJSKE REKLAME ZA KU KLUX KLAN

Ko je predsednik Roosevelt imenoval v vrhovno sodišče senatorja Hugo L. Blacka, ni bilo malo mišlil, da bo s tem povzročil nič koliko reklame za degenerirani, raketirski Ku Klux Klan. Senator Black je bil njegov član in iz trditve v časopisih izgleda, da je še danes — dasi le na papirju, kajti Black je dober "političen" in se je zavaroval. Vendar pa je proti njemu nastal radi KKK tolikšen vihar, da je v nevarnosti njegov sodni mandat in politična kariera. To pot so dvignili kriki proti trem "K" tisti, ki sami podpirajo bodisi kluksove, vigilante, ali kako drugo fašistično usmerjeno organizacijo. In tako je Black v kasi in z njim vred je v zagati Roosevelt, ker ga je imenoval v vrhovno sodišče. Časopisje vpije in draži. Dejstvo je, da je KKK na dobičku, ker je dobil po Rooseveltovi in Blackovi kvitidi veliko reklame, kot bi si je ne mogel kupiti za milijon dolarjev. Računa visoko vstopnino in žanje. Noben član KKK ne bi smel dubiti mesta v zveznem vrhovnem sodišču, ne v kongresu in sploh nikjer v javnih uradih, ako smo res iz demokratične država. Če pa je bil Black član KKK samo zaradi političnih ozirjev, zato da je dobil glasove, pa ako tudi je v svoji notranjosti rasproten dogmat KKK, bi vseno ne smel biti imenovan v vrhovno sodišče, kajti človek, ki je oportunist, je prav tako nezanesljiv v vsakem drugem slučaju, četudi ima za sobo rekord, da je glasoval za zakone v prid delavcem in farmerjem.

Socializem in mladina

(Nadaljevanje in konec.)

Ni še bilo zlepa takih razlik, kakor so med današnjo mladino in pred njo odraslo generacijo. Ta prepada je povzročila svetovna vojna z vsemi svojimi posledicami. Kajti svetovna vojna je razbila tisto mirno stalnost življenja in razvoja posebno pri nas, kjer se je nenadoma zasuknila zgodovina vsega ljudstva, ki je prišlo iz oklepa avstrijske države v novo državno tvorbo. Vse to ve mladina samo iz tega, kar čuje in bere, toda v sebi ni doživljala tega, v tem procesu ni sodelovala in tako nima v sebi pravega stika z našo preteklostjo ter presoja vse naloge, ki se pojavljajo pred nami, samo s stališča dobe, v kateri je zrasla, s stališča časa, v katerem se vse hitreje živj kakor nekoč. Prav zato pa mora odrasla proletarska generacija iskati in pokazati tim večje razumevanje za čuvstvanje te mladine.

Vsakdo mora sam po sebi vedeti, da življenje nikdar ne popravi tega, kar se je zagrešilo nad otroci in mladimi; mlad človek se še marsičega priučil v življenju, toda neodpornih vtisov in konfliktov iz najnežnejših let ne more nikdar več izbrisati iz svojega spomina.

V okviru tega uvodnika ne moremo govoriti o različnih dobrih in slabih načinih ravnanja s proletarsko mladino. Na vse to še pridemo. Danes hočemo poudariti samo tisto osnovno resnico, ki jo vsi slutimo ali vemo, pa se je žal čisto ne zavedamo: najboljša vzgoja mladine je samovzgoja in samodisciplina staršev, ker otroci so toliko pametni, da se mnogo bolj ravnaajo po tem, kar vidijo, kakor po tistem, kar se jim pripoveduje, česar se jih uči.

Vzgoja proletarske mladine se prične v družini. Če bi se tega vsi starši vedno zavedali, se ne bi toliko proletarske mladine izgubljalo po družtvih, kjer nimajo kaj iskati. Tako pa nekateri starši, ki so na zunaj socialisti, gledajo sami na socializem kot na neko pregrešno idejo, ki ni za mlade, in če jih opozorijo, da to ni prav, se pa izogonejo odgovora, čes; bodo že sami prišli do tega. Potem pa isti ljudje pričakujejo čudežev od delavske izobraževalne organizacije, ki ji je že itak do skrajnosti omejen delokrog, a vrhu tega naleti čisto na nerazumevanje še pri vodilnih sodrugih, ki bi bili dolžni podpirati jo z vsemi močmi. Človek doživi v tem oziru vsasih take stvari, da bi se sam pobunil proti vsemu, če ne bi bil že toliko utrjen, da zna ločiti med idejo socializma in slabostmi posameznikov.

Proletarski starši naj se torej najprej zavedajo tega, da je prva dolžnost njih samih, da doma vzgajajo sebe in otroke v ideji, do katere so se sami povzpeli. Pri vzgoji doma, v krogu družine, in pri vsej naši agitaciji, delu v organizacijah in pri prireditvah moramo vedeti, da velja največ dober vzgled ali samovzgoja tistih, ki hočejo druge pridobiti za svoj svetovni nazor. Kjer tega ni, nastane v mladi duši nezaupanje, dvom v vzgojitelje in posredno tudi dvom v njihove nauke in nazore. Socializem nam ne sme nikdar biti praznična obleka, ki jo čez teden spravš v omaro, pa jo oblečeš samo ob lepih praznikih, da se postaviš z njo.

Kdor pozna današnjo mladino, ve, da ima to dobro lastnost, da je zelo kritična. In vedno se moramo zavedati tega, da že otroci znajo soditi in da imajo tudi pravico do tega. To pa zahteva od nas neprestane samovzgoje, da ne trpimo nasprotja med besedo in dejanjem pri samih sebi, da vemo kroti samj sebe.

Vsi si želimo močne socialistične mladine, vsi želimo, da bi se mladi delavci zbirali v naših strokovnih organizacijah, v vseh številnih odsekih naše "Vzajemnosti", vsi vemo, da je gibanje brez mladine mrtvo, vsi hočemo več življenja v živih ideji socializma, zato delajmo vsi na tem, da se bo mladina v svoji navdušenosti vzgojila v tem prepričanju, da pripada proletarskemu razredu, da je najvišji duhovni užitek, ako postane človek svobodna osebnost, ki podreja svojo svobodo samo enemu: skupnemu boju za svobodo človeštva.

Taka mladina bo porok za zmago socialistične ideje. Da tako mladino vzgojimo in združimo, bomo vedno in povsod socialisti!

S. v "Vzajemni Svobodi".

JULIUS DEUTSCH O VOJNI S FAŠIZMOM V ŠPANIJI

"Glavna fronta je ostala neomajana," pravi bivši vodja avstrijskega Schutzbunda. — Poročilo o smrti Vrečkota. — Izid borbe v Španiji odvisi v veliki meri od splošnega političnega položaja

Starokrajški slovenski socialistični list "Delavska Politika" je objavil kratko poročilo, ki ga je prejel od sodruga Julija Deutscha. Z uvodom vred se glasi:

Naši čitatelji se še gotovo dobro spominjajo sodruga Julija Deutscha, ki je igral v avstrijski socialni demokraciji tako važno vlogo. Kot aktiven član avstrijske armade je po prevratu v prvi socialistični vladi zvezne republike Avstrije, pod predsedstvom Karla Rennerja, prevzel vojno ministrstvo. Pozneje je bil vrhovni načelnik Schutzbunda, obrambne organizacije avstrijskih socialistov. Kot tak je v februar-ski vstaji leta 1934 vse do zadnjega vodil borbo Schutzbunda z vladino eksekutivno in je bil pri tem težje ranjen. Šele ko je Schutzbund po treh dneh krvave borbe omagal in se udal premoči, se je sodruga Deutschu po velikih naporih in nevarnostih posrečilo ulti na Čehoslovaško, kjer je potem s. Otonom Bauerjem prevzel vodstvo avstrijskega socialističnega gibanja v emigraciji. Po izbruhu meščanske vojne v Španiji se je takoj stavlil na razpolago legalni vladi ljudske fronte in je hitel v Španijo, da se z ostalimi mednarodnimi prostojci

Dragi sodrug!

Žal, da mi ne dopušča čas, da bi vam napisal kar cel članek. Naj vam zastoduje samo teh-le par vrstic:

Vojni položaj v Španiji je kratko povedano tak, da že nekaj mesecev vodimo pozicijsko vojno. V bistvu se položaj od

decembra sem ni dosti izpremenil. Vstaskim generalom se je posrečilo, da so s svojo armado prodrli do Madrida. Tu pa smo jih ustavili in od takrat so vsi njihovi poskusi, da bi na tej ali oni strani prodrli naše vrste, ostali brez upeha. Samo na manj važnih stranskih frontah, kakor pri Malagi in pri Bilbaou, so imeli več sreče, kar pa je bolj lokalna pomena. Naša glavna fronta je ostala neomajana. Nasprotno, v zadnjih tednih se nam je posrečilo celo prevzeti inicijative. Naš močan protisunec zapadno od Madrida, pri Brunonu, je zabil globoko zagvozdo v sovražnikove postojanke, ki je tudi najhujši protinapadi fašistov niso mogli odstraniti. Tudi na nekaterih drugih odsekih so prešli republikanci iz defenzive v ofenzivo in so dosegli lepe uspehe.

Naš vojaški položaj presojam v splošnem zelo ugodno. Ostotilno je, da se je tekom prvega leta meščanske vojne organizirala in razvila dobra, akcije zmazna republikanska armada, ki se ne le lahko meri z vetšji, temveč jih je v mnogem prekaša. Če bi Franco ne razpolagal s tako izdatno pomočjo Italijanov in Nemcev, bi z njim že davno opravili.

Iz tega razloga ne zavisim končni izid španske vojne samo od moči Španije same, temveč v veliki meri od mednarod-

nega političnega položaja. Na loga delavskega razreda in vseh evropskih demokracij je, da se proti nastopajočemu mednarodnemu fašizmu postavijo v bran.

Kar se pa tiče vašega vprašanja glede smrti sodruga Vrečkota, vam ne morem kaj več povedati kot to, kar je vam že najbrž znano. Sešel sem se z njim v rezervnih okopih 11. brigade prostovoljcev, kateri je pripadal. Razgovarjala sva se o domovini in o njegovih življenjskih ječi. Pripovedovati je znal zelo plastično, bil je vesel in dobro razpoložen. Vedno in vedno mi je zatiral, da je srečen, ker je mogel priti Španijo in se more udeleževati borbe za osvoboditev španskega naroda. Ko sva se ločila, nisva slutila, da se ne bova nikdar več videla. Njegovi tovariši so mi povedali, da je kratko nato pri nekem napadu na močno utrjeno fašistično postojanko padel.

To je žal vse, kar vem o Vrečkovi smrti. Osebnost je njego va usoda zelo zadela, ker sem tega pogumnega in bistroumnega mladega sodruga visoko cenil. Če vam je mogoče njegovim svojem sporočilu moje pozdrave, vas prosim, da to storite.

Pozdravljam tudi vse prijatelje v Mariboru in ostajam vaš
Julius Deutsch.

Louis Zorko v vzhodnih krajih države Ohio

Bridgeport, O. — Dne 14. sept. se je oglašil pri meni s. Louis Zorko, ki je na agitacijski turi za "Proletarca" in JSZ. V naglici sva izmenjala nekaj besed in jaz sem moral nazaj na delo. Zvečer sva napravila načrt za obiske. Šla sva nato v par krajev, a jaz sem moral pot opustiti, ker me je prišla bolezen. Drugi dan podnevu je spet-potoval po martru, ki smo ga napravili, zvečer pa smo skupno obiskali nekaj rojakov in dobili par naročnin. Naslednji dan ga je spremljal nekaj časa s. L. Gorenc. Zvečer sva se z Zorkom pejala na Blaine k s. John Vitezu, Sklicala sta shod, ki se je vršil v soboto, dan pred shodom — v petek — pa je šel Zorko še na Barton, kjer ga je v par krajev spremljal s. Joseph Skoff. V soboto 18. sept. sem šel z njim spet jaz in obiskala sva rojake v Bannocku. Dobila sva par naročnin. Nato sva šla v Glencoe. Tudi tu ni bilo brez uspeha. Potem sva se peljala v Neffs. Ljudi, ki sva jih želela videti, slučajno ni bilo doma. Ampak prejdi od tu nisva odšla brez naročnin. Vrnila sva se v Blaine na shod. Jaz se ga nisem mogel udeležiti, a drugi so mi pravili, da je napravil Zorko dober vtis.

V nedeljo 19. sept. je govoril Zorko na seji kluba št. 11 JSZ. Navzočih je bilo tudi nekaj somišljenikov. Rečem, da je Zorko dober govornik. Svoje argumente izjavja mirno in jih spretno podpira s fakti. Njegov nastop v govorništvu je domač in jezik preprost, da ga vsakdo razume, zato se je tudi vsem prikupil. Škoda, ker nismo že prej vedeli in računali na shod, da bi ga sklicali v soboto večer in ga dobro oglašali. Prepričan sem, da bi napravili dober uspeh.

V ponedeljek 20. sept. je odšel Zorko na Ramsey in v Maynard. Odpeljal ga je s. Skoff. Običeje oziroma je že obiskal še nekaj drugih naselbin, predno dobe čitatelji v roke to poročilo, in nato je določal njegov načrt obiske v pennsylvanske in westvirginske naselbine.

Sodrugom in somišljenikom priporočam, da sodelujejo z njim kolikor kdo more. S. Zorko ima skušnje v delavskem gibanju kot malokdo. Ves svoj prosti čas da pokretu in sprejema dela, ki mu ne donajajo nikake plače. Je, kot že ome-

Dober uspeh v prid "Proletarca"

Chicago, Ill. — Piknik kluba št. 1 in ostalih prijateljev Proletarca, ki se je vršil dne 12. septembra pri Stežinarju, nam je pokvarilo, kakor je bilo že poročano, slabo vreme. Deževalo je ponoči in pozno v omejenem dan. Vzlic temu je prišlo precej ljudi in prebitek znaša \$90.24. K temu je prispeval Anton Garden, ki je bil one dni na počitnicah, \$5. torej je prebitka \$95.24. Vsi, ki so kaj prispevali, so bili omenjeni v prejšnji številki, čeprav ni nihče izmed njih pričakoval, da bi jih ozlašali. Ampak taka je naša navada. Piknik je bil torej vzlic vremenskim neprilikam uspeh in mi smo hvaležni vsem, ki so kaj pripomogli bodisi z udeležbo, s prispevki, ali z drugimi uslugami. — P. O.

Seja odborov JSZ

Redna seja odborov JSZ in Prosvetne matice se bo vršila v petek 1. oktobra v Slov. del. centru. Na dnevnem redu bo mnogo zelo važnih zadev.

Soc. stranka zbira poseben agitacijski sklad

Chicago, Ill. — Soc. stranka je nedavno pričela s kampanjo za zbiranje posebnega sklada, ki bi donasal povprečno po \$3.000 na mesec. Pomagal bi k kritju stroškov za vzdrževanje urada, 25 odstotkov se bo porabilo v podporo tedniku "Socialist Call" in mesečni reviji "Socialist Review", ostalo pa za organizatorične kampanje v krajih, kjer soc. stranka še nima organizacij, oziroma, kjer so jih oslabili destruktivni elementi (trockijevci). Dalje bo stranka s pomočjo tega fonda organizirala govorniške ture in izdala kolikor največ mogoče letakov.

"JAKOB RUDA" V NEDELJO
V CHICAGU V DVORANI SNPJ 24. OKTOBRA

VALERIJAN PIDMOGYLNYJ:

"MESTO"

ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

To noč je preživljal upor sužnja. Ko je odaj prvič tekoma enega meseca prižgal električno luč, je zagledal strašen nered v svoji sobi. Prah se je bil nabral na zaniknem pohištvu. Na tleh pa so v kupih ležale smeti. Vlažen hlad je vel skozi nezalepljeno okno, veter je žvenketal s šipami, s katerih je padal kit. V kotu nad palmo, ki je povesila svoje rumene liste, se je zlohotno širil črn madež vlažnega prahu. Težka žalost se je poveznila nanj, saj so ga te razvaline prevedle očito opominjale njegovega brezciljnega življenja, saj se je puščoba srca dovolj jasno izražala v sobi sami. Sedel je k mizi, na kateri so ležali listi v neredu, ter odprte knjige in z grenkobo obsojenca se je spomnil onih lepših dni, ko ga je ob delu prešinjala sama radost, ko je njegov duh zajemal nesheto velikih misli. Kje so jutra polna sveže, krepke radosti? Kje so tihi večeri, ko je sladko zaspa pod uspavanko svoje lastne pojčee duše? Izgubljeni so in pota k njim preraščena s travo. Zaradi česa —? Odpiral je zvezke ter opazoval opazke o prečitanih delih, kakor da so žive priče njegove propasti. Jem se je žrla vanj, vlaga in mrak.

Kakšen dobiček pa ima zdaj od vsega tega? Nobenega, je skrbi in ponižanja. Ničesar ni postal, le privešek ženski, igrača besnega dekleta! Da bi imel vsaj kak uspeh pri nji! Da bi dosegel vsaj ono realno ceno, za katero se je vredno žrtvovati ženski! In ta norost s temi bonboni in posedanje v kinu! Mestjanstvo! Inteligenščina!

Povrh vsega pa je obubožal. Honorar, ki ga je prejel iz Harkova, je že zdavnaj zapravljen, ves denar je šel po zlu. Čezmerni izdatki so neumljeno goltali njegov zaslužek od lekcij, da mu je ostajalo le nekaj kopejčar za obed — za večerjo pa nič. Obleka je sleherni dan postajala manj dostojna, nogavice so bile strgane, perilo je bilo brez gumbov, stanovanja že ves mesec ni plačal. Tako ga je to čisto slučajno in nekoristno dekle uničilo na duši in v žepu. Dovolj! Dovolj! Nikdar več ne bo šel k nji! Pika. Konec!

Zavedal pa se je, da se bo iz te zagate izpotal le z delom, s to najvišjo popolnostjo človeške volje. In znal se je delu vsega z veseljem predati. Vsa nesreča se je zgodila vendar zaradi tega, ker ga je nekaj postranskega zvrabilo od te poglavitne naloge njegovega življenja. Neopazno, ne da bi se zavedal, ga je to postransko izvabljalo s tako majhnimi tukanami iz območja njegovega dela, da jih sprva niti opazil ni. To pa je najhujše! Potočnik se je stem, da se le z izkušnjami učil človek živeti, da le na ta način pridobiva moč, ki ga bo speljala skozi življenje. Poleg tega pa je potrebno, da izkoristi tudi izkušnje drugih, prav posebno izkušnje velikih ljudi. Seveda, na njihova dejanja se ne more ves opreti, kajti filozof Schopenhauer naprimer je zelo rad videl, če so mu ženske poljubovale roke; govore, da je Budha, ko se je pustil zapeljati od pesimizma iz opreznosti umrl, moralist Rousseau se je zanimal najbolj za onj del svojega telesa, na katerem je preizkušala njegova vzgojiteljica svoje pedagoške zmožnosti; Sokrat, naprimer, je bil v svoji naklonjenosti do učencev nenavadno nežen, posebno s čednimi in lepo raščenimi. In našel je še mnogo drugih slavnih mož, čije svojevrstne lastnosti, ki nikakor niso odgovarjale njihovemu velikemu duhu. Toda, če ta njih slučajni — brez dvoma slučajni — madež izbrisemo, nam ostane še mnogo, mnogo vzgledov za posnemanje.

Nobena misel se ne javlja naglo. Vsaka najmanjša ima svoje življenje v podzavesti, tako da moraš biti zelo potrpečljiv, če hočeš raziskati vsa pota njenega razvoja. Vsaka misel je kakor jed. Naša zavest jo vidi pripravljeno, misel nam jo ukaže zavzeti — videli pa nismo ne kuharjev, ki so to jedačo pripravljali, ne rudarjev, ki so nakopali premog, da so lahko jed skuhali, ne pastirjev, ki so pasli živino, ne onih sejalcov, ki so metali živo seme v zemljo. Prav zato pa, ker vidimo le en nam drobec resnice, obstoje za nas prijetnosti. Tako tudi se je godilo s Stepanom zjutraj, ko je odprl oči — kajti v tem hipu mu

je padla misel v glavo napisati libreto za film.

S svojim svojstvenim navdušenjem je nekaj časa premišljeval to novo idejo, nato pa se je že pripravil, da jo bo uresničil. Pobral je z mize knjige, ki se jih ves mesec ni pri-taknil in jih nesel v knjižnico. Plačal je seveda kazeno, toda izgovarjal se je s težko boleznijo. Tamkaj si je nabral nekaj knjig o kino-literaturi in v dveh dneh je bil z vsem kar bo rabil za libreto, že trdno podkovan. In tako mu je zdaj to pogosto posecanje kina prav dobro služilo za primerne domisleke in ga obogatilo z novim naukom, da ničesar na svetu ne propade brez koristi, celo navdušenje dekleta ne. S to stvarjo je nekako tako kakor s suho destilacijo oglja. Oglje spremeni svojo obliko in svojo prvotno nalogo, zato pa nam da iz tega naftalin, bencol, vinski spirit, eter in razne barve.

Skrbno je beležil načrt kino-drame iz časov meščanske vojne in jo razdelil na pet delov s prologom, v katerem je bila zapopadana vsa vsebina. Prvo poglavje: Razredna nasprotstva. Drugo: Ljubezen junaka-delavca in žene iz nasprotnega razreda. Tretje: Čarobno proletarsko dekle, ki reši tega delavca smrti in si ga pridobi. Četrto: Strelji, dim. Peto: Zmaga čednosti in še nekaj manjših prizorov, ki nikakor niso zostajali za prejšnjimi. Nanizal je v dramo tudi smešne prizore. Tako se je pojavljala v drami nekdo, ki ga je venomer zalezovala smola in je s svojimi neuspehi spravil v smeh celo avtorja samoga. Ves teden je garal in v ta bedasti libreto, ki se je tragično končal, je zastavil ves svoj umetniški nagon. Spretno je razpdelil dejanja, tako da je bila stvar po vrhu celo zelo napeta. Ko je prečital to svojo najnovejšo stvaritev, jo je prepisal in jo poslal upravi Vseukrajinskega Foto-kina.

Po končanem delu si je osnažil obleko, čevlje, opral galose, oblekel plašč in šel k Zosjki. Ko jo je zagledal, ji je vroče stisnil roko in dejal:

- Zosjka, kako te ljubim!
- Kje pa si hodil, božanstveni? Dolgočasila sem se, ker te ni bilo, je rekla in potegnila roko iz njegove.
- Delo, Zosjka. Prekletelo delo!
- Imel je duhovit načrt. Ko je končal libreto, je premislil vso stvar s tem dekletom do konca in je spoznal, da šepa njuna ljubezen le zaradi problema prostora. Zosjka je živela pri starih v eni sami sobi! Nobeno dostojno dekle ne bo šlo v fantovo stanovanje na pogovor. O tem je bil prepričan. To je nedostojno! Koncem konca pa ju je jesensko vreme pognalo celo z ulice. Preostane mu le četrti izhod, na katerega se je spomnil ob čitanju romanov. Da, tako bo napravil. To bo povsem evropsko, tristo hudirjev!
- Lačen sem, Zosjka! Pojdiva večerjat! je dejal.
- Tudi jaz sem lačna. Toda mi doma nikdar ne večerjamo.
- Večerjala bova v posebni sobi!
- Veselo je zaploskala!
- Oh, separe, čudovito!

Podala sta se v prvo klet, ki je imela poleg oglasne table pripisano: "Družinske sobe." Stepan je seveda takoj razbral, da je to prav-zaprav enotaisto. Po nizkih stopnicah sta prišla v nekak brlog. Zosjka je bila razigrane volje, radovedna. Stepan pa ves strnjen in vznemirjen zaradi tega podviga in skrivaj se je sramoval vsakega koraka. In ko sta tako stala na ploščadi pred dvoranom, v kateri je igrala godba, se je na temnih vratih že prikazal uslužen natakar s prtičem v ruki. Stepan je bil strašno neroden in še preden je mogel izdavit kakšno besedo, ga je že oblastno prehitela Zosjka, kakor da je takšnih prostorov povsem navajena in neprisljeno, samozavestno je ukazala:

- Posebno sobo, prosim!
- (Dalje prihodnjč.)

Prosветna matica je edina slovenska kulturna centrala v Zedinjenih državah. Stori-la je na prosvetnem polju brez vsakega vika in krika več kot katerakoli druga skupina.

Slika kulture (?) po vojni "za odpravo vojne"

V Sanghaju so japonski vojni letalci z bombami iz aeroplanov porušili nešteto hiš. Na sliki je mlad rešitelj delavcev, ki vlačil mrtvece iz podrtij. Ker mnoga trupla niso bila dolgo pobrana, dalje vsled nezadostne hrane in pokvarjene pitne vode je nastala v Sanghaju tudi epidemija kolere. Zdravniki iz mnogih dežel se z vsemi napori bore, da ustavijo njeno razširjenje.

Iz Jugoslavije

Pevski festival, ki ga je organiziralo delavsko pevsko društvo "Cankar" v Sošanju, je vlada prepovedala. Društvo je imelo vsled stroškov s pripravami radi zabranitve veliko gromotno škodo. Dopisnik v "D. P." svari druga delavska pev-ska društva na Slovenskem, da se naj pri vseh večjih prireditvah ob enem z vložijo prijave in informirajo pri pristojni oblasti, ali bo prireditve dovoljene ali ne, da ne bodo imela po nepotrebnem dela in izdatkov, zunanji gostom pa prihranilo neprimliko. V Sošanju so namreč prišli gostovati tudi delavski pevski zbori iz drugih krajev in gosti, toda izvedeli so, da je pevski festival prepovedan šele ko so stopili iz vlaka, in se kajpada jezili na prireditelje, ker se niso prej informirali.

V Sarajevu se je vršila konferenca, na kateri so zastopniki vlade obravnavali o zahtevah rudarjev v državnih rudnikih za zboljšanje življenjskih razmer. Zahteve so bile skromne, ampak še te so bile večinoma odklonjene.

Mariborska Pedagoška centrala je začela izdajati posebno vzgojeslovno glasilo za star-

Pomoč Španiji in potroški s kolektami v številkah

(Nadaljevanje s 1. strani.)
ali manj, kot ameriški Rdeči križ v svoje namene, kar "Nation" s ponosom ugotavlja. V teku nad enoletne civilne vojne v Španiji je nastalo poleg že omenjenega fašističnega Odbora za relief Španiji še negaj drugih neodgovornih organizacij, ki so kolektale pod kakršnokoli pretvezo, ne da bi pojasnile svoj pravi namen. Te seveda denarja niso poslale, ampak so ga porabili promoterji zase. Z delavskim gibanjem nimajo nič skupnega, pač pa so izrabili posebno katoličane, češ, da kolektajo za vse v Španiji, za ranjence itd. neglede h kateri armadi pripadajo. A operirali so tudi med delavci. Takim trikom se je v tej deželi težko popolnoma ogniti, ker delavsko časopisje ni razširjeno. Naše delavstvo je v tem na boljšem, ker poseduje odgovoren delavski tisk in ima organizacije, na katere se lahko zanese in jim zaupa, da bodo rešilno akcijo pošteno upravljalne.

Premogovnika v tej dolini sta nedavno spet nekoliko ožilela. Obljubujejo, da bosta obratovanje še povečala. Premogarji se nadejajo, da bo to res. Ako se to dogodi, bo treba L. Zorkota čez par mesecev nazaj, da izkolekta, kar so mu ljudje obljubili. Sam je dejal, ko je uvidel kakšne so razmere, da se ljudi ne more nadejavati, ako nimajo sredstev.

Neki bivši "druže" govori novodošlecem, da je Snaj nož, ki reže na oba kraja. Dostikrat in na mnogih sejah ter konferencah sem priporočal, naj se na moje mesto dobi koga drugega, kajti neumestne očitke nerad prenašam. Ampak čakam že leta, da me kdo nasledil pri teh delih. Ni nikogar in jaz moram nadaljevati ter "rezati v oba kraja". Vprašanje je le, ali moje "rezanje" kaj koristi delavski stvari? Ali pa je mogoče rezanje osebe, ki ima nož samo na eno stran koristnejše delavskemu gibanju, kakor moje "na obe strani"?

Bivše tudi prosim, naj imajo toliko močnatosti, da jo bodo sposobni tudi meni in mojim priznati. Zato sem prepričan, da se ne bojim radi svojega "rezanja" stopiti pred javnost na zagovor. O nasprotni strani, ki mlati po meni, pa mislim, da bi to bolj težko storila.

Ko sva hodila z L. Zorkotom po okolici, sem se oziral, ako bi videl kje kako prodajalno za želodce. Ni blo nobene. Čul pa sem, da naša somišljenica Mrs. Ozman v Clevelandu prodaja dobre želodce, ampak neseča zame je, ker so polni, kajti moj mora biti skoro zmerom prazen. Tak je ukaz bolni-zni in zdravnikov. Zato med menoj in omenjeno rojakinjo ne bo kupčije. Ona prodaja želodce, ki so le za zdrave ljudi.

Nedavno je bil tu na obisku vsem znani clevelandski rojak Louis Eršte. Takoj sva si skočila v lase kot največja radikalca — vsak svoje vrste. Ko pa je uvidel, da ne prenese debate, je rekel, da ne ve, kaj bo, ko pride v drugič sem. Najbrže bo moral privedi sem s Jos. Jaucha, da me bo nadomeščal v polemiki z Erštom o naši taktiki in drugi politiki.

Kadar potujete skozi naše slovito mesto Bridgeport, in če boste utrujeni, ustavite se v Slovenskem društvenem domu, kjer vam bo postregel s John Rebol, da boste pot lahko okrepčani nadaljevali. Če vam kraj ni znan, vprašajte za dvorano na Boydsvillu.

Na klubovi seji 19. sept. nismo pozabili poročati o naših vtisih s konference klubov JSZ in društve Prosvetne matice, ki se je vršila v Libraryju, Pa. Seveda smo dali razveseljivo poročilo in tudi nismo pozabili povedati, da pride skupina Pennsylvančanov na našo prireditve 30. oktobra v društveni dom na Boydsvillu. Če res pridejo, nam bo dalo to več poguma za nadaljevanje našega tukajšnjega dela v prid pokreta.

Eksekutiva soc. stranke je vzela čartr naši državni organizaciji (State Organization of the Socialist Party). Prišla je pod vodstvo trockijevcev. Iz glavnega stana poročajo, da bodo stranko reorganizirali pod novim vodstvom. Prejšnje

"Jakob Ruda" pride na čikaški oder

Chicago, Ill. — Dramski odsek kluba št. 1 JSZ vprizori v nedeljo 24. oktobra v dvorani SNPJ igro v treh dejanjih "Jakob Ruda". Spisal jo je Ivan Cankar. Bila je vprizorjena že na mnogih odrih, povsod z velikim uspehom.

Klub št. 1 skrbi, da slovenska drama v Chicagu ne zamre. Vprizoril je že razna Cankarjeva dela in mnogo drugih klasičnih iger. S tem delom bo nadaljeval, dokler bo med čikaškimi slovenskim občinstvom dovolj zanimanja za slovensko dramo.

Vstopnice za to igro so v predprodaji po 35c. Pri blagajni bodo po 40c. Vstopnina je torej tako nizka, kakor jo računajo razna slovenska društva na navadne plesne zabave, da si s dramsko predstavo stroški veliko večji.

Vstopnice dobite pri članih in članicah kluba št. 1, pri tajniku kluba Justin Zajcu in v uradu "Proletarca".

Ako se bomo v razprodajarnju vstopnic zadostno potrudili, bo dvorana polna in trud dramskega odseka ter igralcev bo s tem poplačan.

Več o tej igri priobčimo v prihodnjih številkah. — P. O.

Od delegacije v Denverju odvisno, ali se bo boj z unijami CIO nadaljeval

(Nadaljevanje s 1. strani.)

AFL v internacionali
Konvencija v Denverju bo prva, od kar je AFL spet v internacionalni strokovnih unij. Pristopila je vanjo to leto. Zastopniki internacionalne iščejo pota za zbliznanje AFL s CIO, kajti ti dve skupini, ako se združita, bosta v Zed. državah mogočna sila in neprecenljiva opora mednarodnemu delavskemu gibanju. Za enkrat ni še razpoloženja ne v vodstvu AFL in ne v CIO za pobotanje in direktno posredovanje vsled tega ne bi uspelo. Zato internacionala dela za sporazum kakor v danih okoliščinah sploh more. Sedanji razkol je ameriški delavstvu zelo kvaren, da si je nastal iz potrebe forci-rati v ospredje gibanje za industrialni unionizem. Namen je dosežen. Pohoda industrialnega unionizma nihče več ne ustavi. Če bodo delegati v Denverju to dejstvo priznali, jim ne bo težko odpreti pot v združenje z unijami CIO. Ako pa bodo vztrajali pri razprtju, bodo škodovali delavcem strokovnih in industrialnih unij in s tem vsemu delavskemu ljudstvu. Če to zmoto store, bo moral koncem konca delavstvo samo primorati obe sporni skupini v enotnost, kajti delavski razred jo potrebuje.

NAŠE PRIREDBE

Prireditev kluba št. 118 JSZ v korist "Proletarca" v soboto 16. oktobra, STRABANE, PA.

Dramska prireditev kluba št. 1 JSZ v nedeljo 24. oktobra v dvorani SNPJ, CHICAGO, ILL.

V soboto 30. oktobra prireditev kluba št. 11 JSZ v korist "Proletarca", BRIDGEPORT, OHIO.

Konferenca JSZ in društve Prosvetne matice v nedeljo 21. novembra, WAUKEGAN, ILL. Po zborovanju dramski spored v gornji dvorani. Zvečer veselica.

OGLAŠAJTE

PROLETARCU

KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

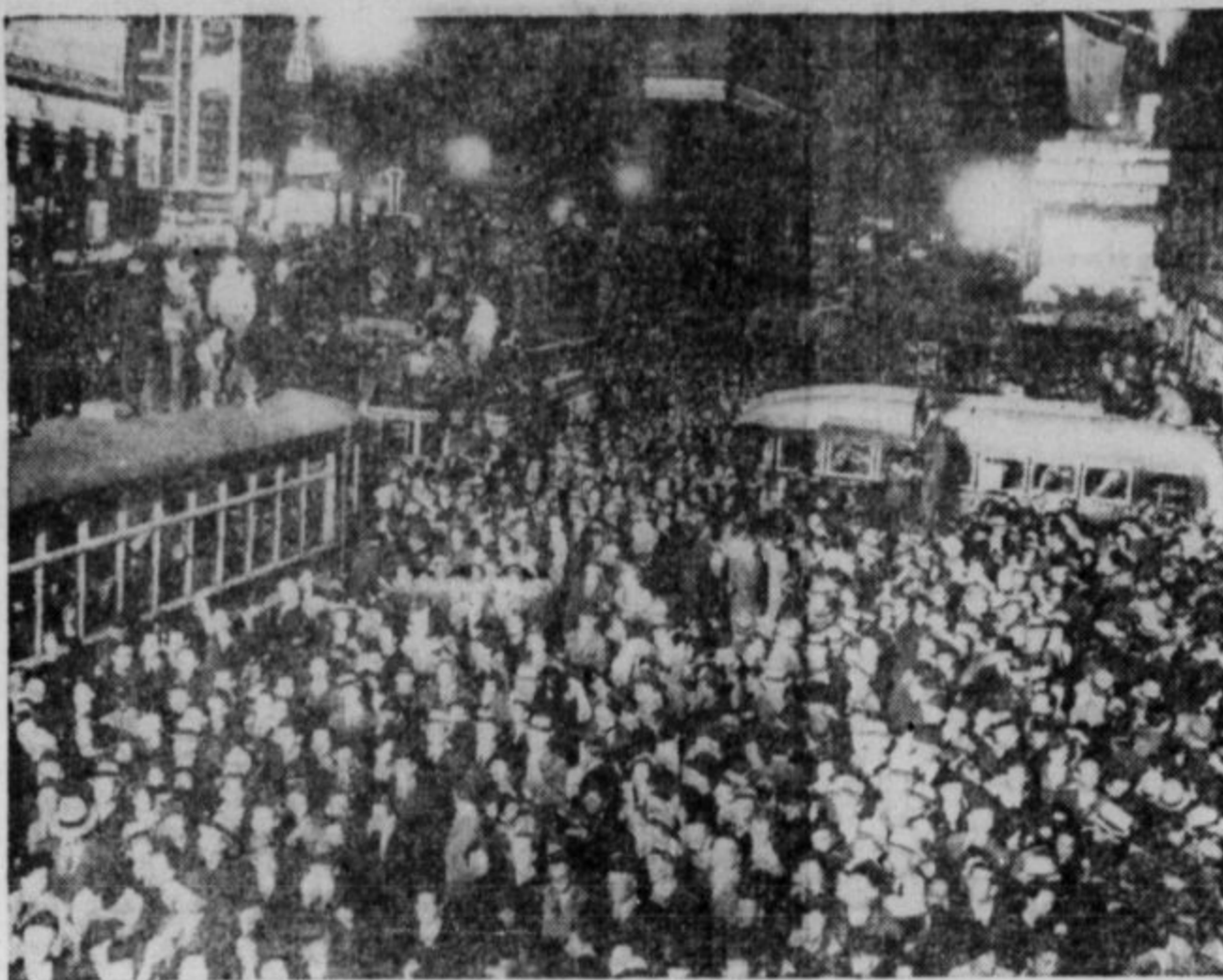
"Kam je šel denar?" vpraša "Ameriška Domovina" in jokavo pridiga, da je svarila ljudi, kako se bodo ukani, če kaj dajo za španske "socialiste, komuniste in anarhiste".

vpraša za nagrado. Kajti zasluzila jo je! Mussolini je obiskal Hitlerja in mu izročil poleg svojih voščil in poklonov tudi dolgo poslanico svetega očeta. Ob enem je Mussolini Hitlerju svetoval, naj se pobota z vaticanom, kajti katoliška cerkev vendar ni proti fašizmu, pač pa ga podpira.

"A. D." piše, da so bili Slovenci v neki paradi v Clevelandu najbolj občudovani. To je verjetno, kajti slovenski oddelek je vodil Anton Grdina.

Ko človek prelistava današnji "Radniški Glasnik", si ne more kaj, da ne bi vprašal, kje je ostal stari, čisti, edinozveličavni komunizem. To, kar je "R. G." sedaj, je navaden "sitno buržoazni" oportunistični radniški list.

AMERIŠKA LEGIJA IMELA LETOS SVOJ PİKNIK V NEW YORKU

Listi so poročali, da je prišlo na letošnja konvencijo Ameriške legije, ki so je svrsta prošli teden v New Yorku, okrog pol milijona delegatov in gostov. Bila je ena največjih in bila je "piknik" v vsakem oziru. Raganja in pitja ter širanja je bilo toliko kakor je nikoli od konvencije v St. Louisu, Mo., ki jo je Ameriška legija sklicala par let po vojni. Tudi vse druge konvencije Ameriške legije so bile nič drugega kot veseljačenje v najdrznejših oblikah. Program, resolucije in odborne izvolitve klika, kajti to, kar Ameriška legija imenuje konvencijo, je v resnici le pečat, kateri pritrjuje klika, kar ona že v naprej odloči, da mora biti sprejeto.

Zlet na Mount Rainier

(II. nadaljevanje in konec.)

Seattle, Wash. — Bila je že 7. ura zvečer, ko sem od jutra pregledal vse te kraje in Paradise Valley. Vlečiščna Mount Rainier je začela bledeti v megli. Sonce je zahajalo. Oblaki so se gostili. Uro po zatonu solnce je megla dosegla Paradise Valley in se dvigala višje in višje. Zgostila se je toliko, da nam ni bilo mogoče videti nikoli 20 čevljev daleč. Postalno je hladno da kaj in z ženo sva se začela prav resno brigati za prenočišče. Teh ne primanjkuje, kajti zvezna vlada ima tu pet precej prostornih hotelov in okrog 250 kabin (hisc). Prostorne za dve ali štiri osebe. Izletniki, ki si žele boljše prenočišče in morejo plačati zanj, gredo v hotele. To so vedva premožnejši ljudje. Mnogi izmed teh so tu par tednov, da se navajajo gorskega zraka in zboljšajo zdravje za svoj "good time" v mestih. V hotelih vidiš precej parazitov, ki si lahko privoščijo vse, do čim si delavci, kateri garajo zanje, morajo zgrati pljuča v smrdljivih tovarnah in pri drugih delih za plačo, ki je komaj za sproti. Cene za sobe za premožne ljudi v teh hotelih vžle temu niso posebno visoke, ker zvezna vlada, oziroma uprava njenih narodnih parkov ne dopušča odiranja. Cena za sobo v hotelih je \$2, \$3 in tudi več za en dan. V dražjih sobah je stanovalec na razpolago ves komfort, ki ga more nuditi sedanja arhitektura.

Zrtve tuberkuloze v Jugoslaviji

V Nemčiji umrje na leto od letke 79 na vsakih 100,000 ljudi, v Italiji 109, v Avstriji 143, na Ogrskem 188 in v Jugoslaviji 240. To je slabo spridevalo za njeno zdravstvo in za življenjske razmere njenega prebivalstva!

ni pa so vabljeni, da pridejo kot gosti na zborovanje in se udeležijo priredbe ter zabave popoldne in zvečer. Konferenca bo važna ne samo vsled naših problemov, ampak tudi vsled splošnih razmer. Poskrbljeno bo, da bomo spet imeli referante, kakor zadnjih, tako da bodo razprave potem toliko bolj smotrene in se vrsile v mejah predmeta. Zastopniki waukeganških društev ter kluba JSZ, ki so se o tej konferenci posvetovali in določili datum, pripravljajo, da tajnica Kristina Podjavoršek in tajnik Prosvetne matice povabita za govornika na popoldansko prireditev s. Josko Ovna.

O aranžmi in drugih podrobnostih bodo merodajni odborniki poročali pozneje.

"Cankarjev glasnik"

Izšla je druga številka "Cankarjevega glasnika" s sledečo vsebino: Napredek je zakon (urednikov članek). — Katka Zupančič: Pritisk od zgoraj. — Jože Širec: Jernejeva pravica. — Premagana depresija (urednikov članek). — Daljni vzhod (članek). — Etbin Kristan: Nevesta iz starega kraja. — Zvonko Novak: V kresni noči (poem). — Rusi na severu. — Počena sreča. — Za gospe. — Etbin Kristan: Ob zadnji uri (igra). — Svetovna drama v Španiji. — Utrinki. Poleg tega vsebuje ta številka več krajših stvari. Tehnično je dokaj boljša kakor prva in po vsebini zelo dobra. "Cankarjev glasnik" stane 83 na leto in 30c posamezna številka. Naslov 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O. Urednik je Etbin Kristan in upravnik Milan Medvešek.

Dobro za Nemčijo — morda

Nemčija je v avgustu izvozila za nad 541 milijonov mark blaga, ali za 11 milijonov mark več kakor prejšnji mesec. Uvoz v Nemčijo pa se je istočasno znižal na 481 milijonov mark. Preostanka je torej okrog 60 milijonov mark. V številkah se glasi to dobro za Nemčijo, ampak je slabo, ker ona sili svoje produkte v svet skrajno poceni, dočim mora uvoz drago plačevati.

V prijazno pojasnilo

Spodaj podpisani si štejevo v dolžnost, da objavimo sledečo pojasilo: Poročilo obeh slovenskih lokalnih društev, radi govornikov na koncertu Združenih mladinskih pevskih zborov v nedeljo 19. septembra naj nihče ne smatra za drugo, kot osebno mnenje urednikov. Kar ne znači, da so bili vsi navzoči istega mnenja. Vspričo dejstvo, da je avdiencia govornike čisto prekinila z burnim aplavzom, je težko kaj takega zaprati, drugace kod za osebno mnenje posameznika. Kot zadnji govornik na programu je bil okrajni sodnik g. Lavie. Torej na oni točki, kjer so bili, po mnenju urednikov, navzoči že docela utrujeni od govorov. A smelo trdimo, da je bil sodnik Lavie govoril še pol ure ali več, bi ga občinstvo še zmerom z užitkom poslušalo. Spodaj podpisani se vsem govornikom iskreno zahvalimo. Veseli nas, da ste se odzvali vabilu ter prišli podpravit naše mlade pevce ob 3-letnici njih udeleževanja na slovenskem kulturnem polju.

John Terlep, predsednik. Anna Traven, tajnica. Joseph Zele, blagajnik.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

- OKTOBER
STRABANE, PA. — Prireditev kluba it. 118 JSZ v soboto 16. oktobra v korist "Proletarca".
CHICAGO, ILL. — Dramska prireditev kluba it. 1 JSZ v nedeljo 24. oktobra v dvorani SNPJ.
BRIDGEPORT, O. — Veselica v korist "Proletarca" v soboto 30. oktobra v društveni dvorani.

- NOVEMBER
WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 21. novembra v Slovenskem narodnem domu.
WAUKEGAN, ILL. — Program v prid Konferenci in kluba it. 45 JSZ v nedeljo 21. nov. v SND.
CHICAGO, ILL. — V nedeljo 28. novembra spevoigrna soc. pevski zbor "Sava" v dvorani CPSF.

- DECEMBER
CHICAGO, ILL. — Dne 31. decembra Silvestrova zabava kluba it. 1 JSZ v dvorani SNPJ.
1938.
CHICAGO, v nedeljo 13. februarja dramska predstava.
STRABANE, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice zadnjo nedeljo v marcu.
CHICAGO, v nedeljo 10. aprila koncert "Save".
CHICAGO, v nedeljo 1. maja prvomajsko slavje.

(Tajnike klubov in kulturne odseke klubov ter tajnike konferenc prosimo, da nam sporoče vse svoje prireditve za urrstitev v to kolono in da nam pošljejo popravke, ako se podatki o priredbah napačno zabeležen.)

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNi JEDNOTI NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanovitelj nove društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Drobec kritike na "kritiko"

Prvič v 32 letih, odkar pišem za javnost, se oglašam na "kritiko" svojega leposlovneza dela. Oglašam se samo zato, da konstatiram dvoje:

Prvič bi rad konstatiral, da Podgrintovski, ki je v zadnji številki Proletarca "skritičiral" vsebino prve številke Cankarjevega Glasnika in pri tem zapisal, da je razočaran nad mojimi Janezki, je s tem pokazal, da ne pozna satire. Drugič pa to, da mi stili Podgrintovski razodeva, da je tudi on med stružniki prve številke Cankarjevega Glasnika, ni pa v svoji "kritiki" razočaran nad svojim prispevkom, temveč ga je po materinsko potapljal in pobožal, kakor vsaka dobra mamica nežno potaplja in poboža svoje ljubljeno dete. Well — resna kritika ne počenja tega. — Ivan Molek.

Ch. Pogorelec pravi, da imamo na zapadu mnogo somišljenikov

Chicago, Ill. — Po končanem dnevnem redu na prošli seji kluba št. 1 je Chas. Pogorelec poročal o svojih obiskih v naselbinah v državah Colorado, New Mexico in Kansas. Bil je tudi v Springfieldu, Ill. Pravi, da sovraštva, ki je kipel proti našemu pokretu v povojni dobi, ni več in marsikje so pogoji za jake postojanke, kar se naših naselbin tiče, ako bi imeli Amerikanci kak pokret, ki bi bil delavcem drugih narodnosti v vzpodbudo.

Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice bo v Waukeganu 21. nov.

Waukegan, Ill. — Prihodnje zborovanje zastopnikov klubov JSZ in podpornih, kulturnih in gospodarskih društev, ki so članjena v Prosvetni matici, se bo vrsilo za illinoisko-wisconsinsko okrožje v nedeljo 21. novembra v Slovenskem narodnem domu. Seja se prične ob 10. dop. popoldne bo predvajan spored, in zvečer bo veselica.

Tajnica konferenčne organizacije je Kristina Podjavoršek, 1439 W. Madison St., Milwaukee, Wis. Poslala bo vabilna pisma vsem pridruženim organizacijam, da naj izvolijo zastopnike za zborovanje. S tem obvestilom klube in društva opozarjamo, da naj si ta datum rezervirajo ter pošljejo v Waukegan na konferenco čimveč zastopnikov, ostali član

stavila pri velikem zokroženem kamnu, ki izgleda črn kakor orlje. Menim, da je bil ožgan od vulkana, ki ga je vrgel s svojega žrela pred tisoletji in ga je preprestil naravni element, da ga počasi uničuje. Ko sva se tu nekoliko oddahnili, sva se napotila nazaj v Paradise Valley. Tam je bila najina ropotija že vsa naložena in avto. Navzdol grede sem opazil v mali dolinici rdeč sneg in se začudil. Ko pa sem gledal na okrog, sem videl na drugi strani doline kopno zemljo. Tvori jo rdečkast kamen, ki se vsled zračnih vplivov spreminja v prah. Močan veter prah odnaša in ga raztresla vrh snega.

S. Stihu želimo, da čimprej okreva

Sheboygan, Wis. — Sodrug Frank Stih, tajnik tukajšnjega kluba JSZ, se je pri delu pred par tedni znatno ponesrečil. Padel je z odrom s tramovjem vred, ki mu je zlomilo kost v nogi in zmečkalo členek. Dasi so to zelo težke poškodbe — dobil je pri padcu tudi notranje — mu vsi želimo, da čimprej okreva in spet postane stari naš stih, vesel in delaven v našem pokretu. (To mu še posebno želi tudi vse oboje Proletarca in JSZ.)

Ne kupujte ničesar, kar je bilo izdelanega na Japonskem! FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA 2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill. Tel. Crawford 1384

predno sva se odpeljala domov, sva šla pogledati še kemp avtomobilistov. V nji sva videla stotine ljudi. Eni so jedli, drugi šele kuhali, tretji pa so že vse to opravili in se pripravljali na odhod. Avto-kempa je na zelo prijaznem kraju, s krasnim razgledom na goro. Končno sva se odpeljala v karavani je bila cela vrsta avtov, ko smo se vozili navzdol od Paradise Valley proti Longmire. Vsi smo vodili svoje avte počasi, kajti pot je polna ovinkov in se vije mimo velikih prepadoy. Blizu izhoda iz Rainier parka je nas srečal velik medved. Vsi avti so se ustavili in ljudje so šli ven in si ogledali to veliko črno žival. Dajali so ji nekateri kruh, drugi meso, tretji pa so smekali slike za spomin. Medvedu karni, a ni za slike. Ko se je najedel, je odkoracal nazaj v šumo.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Goro Mount Rainier je obiskalo lani do 15. avgusta 235,686 ljudi. Zasebnih avtov je prišlo v isti dobi 59,853. Letos je bilo število izletnikov še mnogo večje. Tudi je še par drugih potov na to goro, ki pa niso tako znanimi, kot je vhod skozi Rainier National Park. Tod skozi potuje vsako leto največ izletnikov. — Lucas Debeljak.

ANTON ZAITZ:

RDEČE PLATNICE

Nisem več mlad. Sem že v 32. letu. Delavski možje so mi dali življenje, pred 32. leti in me takoj poslali na delo. Od takrat romam od naselbine do naselbine v žuljavne roke naših delavcev. Kajti že od početka sem namenjen samo njim, da jim oznanjujem resnico, od katere so jih odvračali meščanski listi. Varati se varalim izpita, zato je zgodovina njih listov bolj pošnata kakor moja. Jaz sem hodil največ po trnjevi poti.

Sedanji moj urednik sedi ob meni dveje in večere in mi polni kolone. Kleše mi dušo teden za tednom. Nekeč je bil mlad fant. V tistih letih me je našel na polici nekje na zapadu ko sem komaj pričel izhajati in me je ljubil. Piše v svojih spominih, da je bilo to 1. 1908 v državi Utah, v hribih, kjer se sneg skoro nikdar ne staja. Kopal so rudu in brali, kadar so bili doma. Obratila me je in ne jaz, ne on nisva niti malo služila, da pride kdaj čas, ko me bo urejal. Sicer sva bila kmalu nato tesno navezana drug na drugega, a le slučaj je prinesel, da sva skupaj popolnoma. Zvestoba je nama temeljni zakon. On se je odpovedal vsaki priložnosti za boljšo existenco, da je delal z mano. Sva sva skupaj skozi viharje v krizah in prosperitah. Nisesar naju ni moglo razdružiti. Jaz in moj urednik sva doživela med tem toliko, da bi se o najinih dogodovščinah dalo napisati cele knjige. Iz mnogoterih mojih doživljanjev pa mi ni ostal v spominu nobeden bolj kakor oni radi rdečih platnic, ki sem jih nosil.

V Chicagu so vreče mojih izvodov naložili v poštne vagone in nas zazibali po tračnicah v vse. Meščanski sosedji so imeli vse bolj pomorne vreče, in oboji jih je toliko, da sem se zmeraj čutil med njimi pritlikavec. Toda oni so pisali o prosperitah, o škandalih in družinah, ki ne bi smeli brigati nikogar razen prizadete, in ponajli vsakovrsten drug naveden šund. Jaz pa v svoji rdeči obleki sem svaril, naj ljudje nikar ne verujejo slučajnemu lepemu dnevu, kajti nevihta je blizu in bo prihrumela. Dejal sem jim, da če hočejo zavarovalnino, se morajo pravilno zavarovati. Uradnik v vagonu je tu in tam gledal napise na vrecih in jih metal ob postajah, da so moje spremljevalce dobili ljudje, katerim so bili poslani. Mene spodaj se je redkokdaj dotaknil in bal sem se že, da ne pridem nikamor. Vrhnje police so se praznile, jaz sem čepel spodaj, kamor so me zmetali.

Prisla pa je vrsta tudi name. Daleč na vzhodu, kjer se je ustavljal naš vlak, v neki rudarski naselbini, me je poštni uslužbenec v vagonu ježno zgrabil ter me treščil na ob vlaklo stoječ poštni voz.

Pred poštnim postopjem je stala skupina delavcev in čakala, da odpro urad, kjer so poštni predali. Roka, ki je segla pome v predal, je bila mešana in trda. Vztrepetal sem vesolja, kajti čutil sem, da sem na cilju. Prišel sem med ljudi in dobil priliko za nove doživljanje.

A kaj je to? V predalčku nisem bil sam. In človek, ki me je potegnil ven, me je naglo skrnil med drugo pošto ter me zakritega silacil v žep ter odšel po mestu. Zelo rad bi se bil nekoliko ozrl po novi naselbini, a gospodar mi tega ni privoščil. Ko se je naveličal pohodov, je odšel domov. Predno je vstopil v hišo, me je predal v drug žep. Čemu je to storil, takrat ničem razumel. Postalo pa mi je jasno pozneje.

Mlada, dokaj lepa žena ni mojega gospodarja nič kaj veselo sprejela. Ob 1. uri morala na delo, pa se še obiraš, ga je karala. Očitno je bil takih očitkov vajen, zašč ji ni nič odgovoril. Vrgel je pošto na mizo, jaz pa sem ostal v njegove žepu. Po južini se je preoblekel, obesil sukniče na klin in odšel na delo. Zena je po-

spravila, se vsedla k mizi in pregledovala pošto. Skrit v sukniču, sem jo opazoval skozi malo odprtino. Zaktical bi ji bil rad, hej, ženska, pridi pame in reši me te samote, kajti zate, za tvojega moža in za tvoje otroke sem bil poslan sem." A sem se premislil, kajti prihela je pazno čitati in jaz sem si le želel, da bi tudi mene tako vneto prebrali.

Az pozabljenost me je resil najz osemletni stako. "V trgovino moraš" mi je rekla, in začela stikati po žepih mrazeve odložene obleke za drobižem. Deček je pomagal. Potegnil me je ven in rekel, "glej, mama, list!" Obrazil sem, da je bila hip presenečena, me je bila v roko, pogledala moje rdeče platnice, in ježno rekla, "no, kdaj si je pa ta brezvrški list naročil!" "Nato me ježno vrgla med že prečitane liste. Jaz pa sem molče protestiral, misleč, "moj š, ženska, ako meniš, da sem ti škodljiv. Prečital me proje in uvidela boš, da me krivično sodiš!" Mojih misli ni ugenila in ostal sem v kupu.

"Prav ti je, osabež rdečkarški," so se mi posmehovali drugi, že prečitani listi. Pogledal, nas je prebrala, a tebe kar takole na kup! Boljše je, da nehaš prihajati tu to hišo."

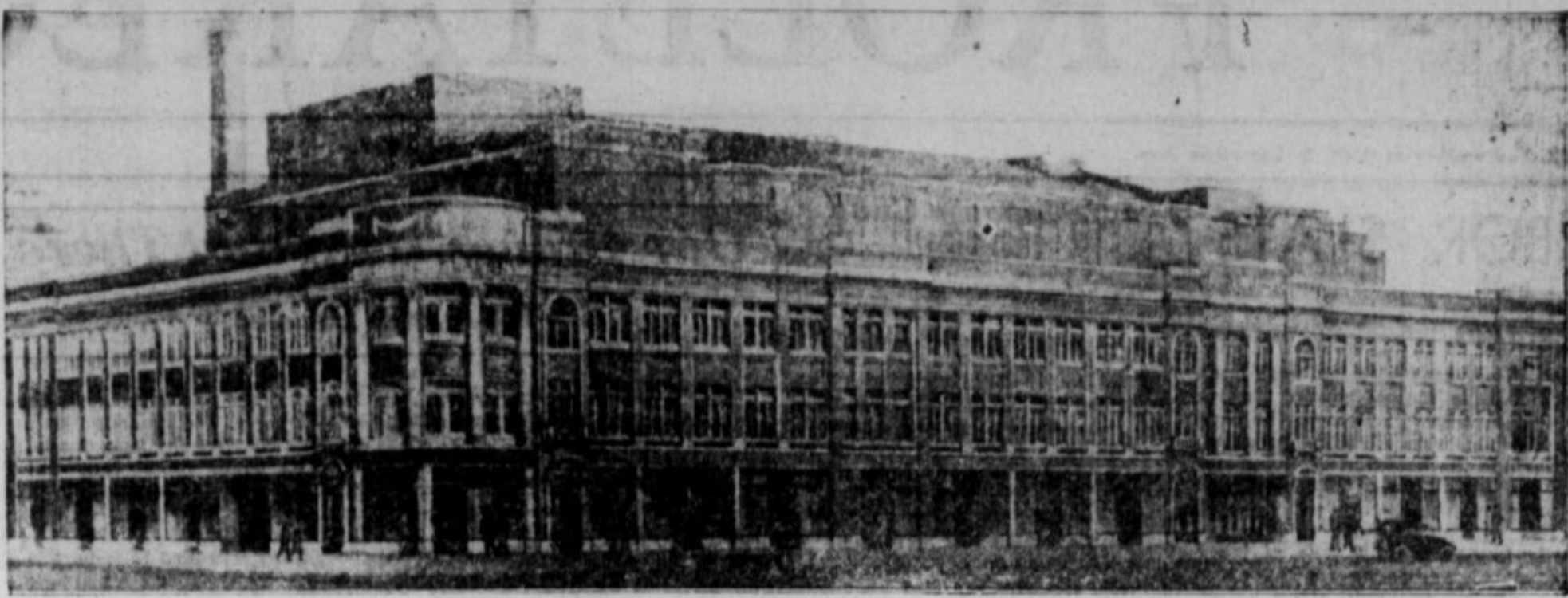
Jaz nisem obupal. "Tiho, zalega," sem rekel posmehovalcem. "Bom prihajal, bom, pa če je vam prav ali ne. Tudi ta ženska me bo, se čitala in ničila o men vse boljše kot zdaj. Takrat pa boste vi nenali prihajati."

Proti večeru je napravil konec naši debati mlajši "suko. Segel je v košaro, orskal po kuper listov in me potegnil ven, ker se je zazrl v moje platnice. Bile so mu všeč, tovariši pa so se veselili in pričakovali moje ga konca. Ampak mali je preobratal moje platnice in bil vesel tega dela. Ko se ga je naveličal, me je res začel trgati v kosčke. Nato jih je lepil po miznem prtu in povsod kjer so po njegovih mislih pristojali. "Ne smeš," bi mu rad rekel, ako bi me razumel, "skvaril boš prt in hudovali se bodo nate in name." Mali pa se ni zmečil za to tiho moje svarilo in me pridno lepil tudi po steni, dokler se ni zgodilo, kakor je bilo pričakovati.

Vse hkrati: ona je prisla v sobo k malemu in on istočasno z dela. "Ti in tisti tvoj rdeči "Proletarec" — le poglej, kakšno mi je naredil! In da si sploh upaš naročiti tak list!" Nastal je med njima močan prepir, mož je potem ježno odšel brez večerje, zavil v salun in pil vso noč. Zena se je premetavala nervozno po postelji in kovala v mislih, kako bo pozdravila moža, ko se vrne.

Moje rdeče platnice so povzročale prepire tudi v mnogih drugih družinah. Pa je napisal v me eden in nato drugi, "dajte mu drugačno obliko!" Celo na zboru so predlagali, da se mi naj-obliko spremeni, češ, da mi rdeče platnice škodijo. Zagovarjal pa jih je poleg nekaterih mojih prijateljev tudi moj urednik. Dejal je, dobro se še spominjam, da ni barva, kar draži moje nasprotnike in zapeljane ljudi, ampak vzrok je moja vsebina. Ali večina je sklenila, da si moram spremeniti obliko. Rdeče platnice, na katere sem bil tako ponosen, so mi vzeli. Dušo pa so mi pustili rdečo in bo taka tudi ostala.

DVORANA SOKOL SLAVSKI V CICERU ODDANA ZA KINO-TEATER

Venka dvorana Sokol Slavski, ponos češke naselbine v Chicagu, Cicero in Berwynu, je prešla v najem privatno družbo, ki jo predeluje za filmsko gledališče. Čehi v Chicagu in Cicero imajo mnogo lepih dvoran. Nekateri imajo tudi odre za velikogre, ki so opremljeni z mnogimi tehničnimi pripomočki. Tudi četer v dvorani Sokola Slavski je tako prostoren, kakor v največjih gledališčih. V dvorani je sedežev za par tisoč ljudi. Čehi, škaskega okraja so vložili v to poslopje milijon dolarjev, predkonov, a še je bila toliko dolga, da so poslopje vzeli upniki. Skušali so ga rešiti, ampak vloženi kapital se ne bi obrestoval. Poslopje obzega skoro cel blok. Spodaj so prostori za trgovine, na vrhu uradi, velika dvorana, ki jo omenjamo pred, dalje velika telovadnica, ki jo je nova uprava pod kontrollo upnikov sprejela v plesno dvorano, spodaj pa so parlorske

teljev, ki so nekoč bili z menoj, potem pa, ko so si opomogli, so name pozabili. Skoro nerodno jim je, kadar me vidijo, kajti postali so nekam gospodski, jaz pa sem le proletarec in za proletarce.

so, velika elegantna restavracija in bar ter razni drugi lokali. Vse to je v krizi in izpadevalo. Prostori za trgovine so v krizi postajali prazni, ali pa najemniki niso plačali stanarine. Ni bilo biznisa, in tako je bil velik milijon! Poslopje bi čehi radi še dobili nazaj, ampak privatni delničarji so izgubili vse.

V Sokolu Slavskem so se vršile mnoge sijajne prireditve čeških organizacij, uprizarjene so bile v njih opere in velika dramska dela. Zdaj se bodo s svojimi aktivnostmi morali preseliti nazaj v dvorano Sokol Havlíček na Lawndale Ave., v Sokol Chicaga na Kedzie Ave. in v druge svoje "buzove".

V poslopiju Sokola Slavski so imeli mnogi čehi po več tisoč dolarjev, bodisi v delnicah, še več pa v posojilih, ki so jih dali, da otmo poslopje pred nevarnostjo bankrota. Tudi par Slovencev je imelo delnice v tem podjetju, namreč tak, ki se gibljejo zgolj med čehi in se ne smatrajo več za naše ljudi.

niskih listih, čemu ne bi tudi v delavskih publikacijah! Njihovi odjemalci so delavci in to trgovci dobro vedo. Zavzel sem se, predno sem že lotil tega posla, da tudi ako si "jezik znučam" in od hoje noge "plovim", nekaj uspeha na tem polju mora biti za Ameriški družinski koledar tudi pri nas. In res, pet oglasov sem že dobil; Kemmerer ba v njih viden tako kot so one naselbine, ki so v koledarju tudi čisto zastopane z oglasi. Kolikor bo v moji moči, bom se skušal dobili oglasov, čeprav bo ta ali oni rekel, da sem "siten". Ampak eden mora biti. Vsakdo, ki kaj ponuja oziroma prodaja, je "siten". Se ne da pomagati, kajti tako mora biti.

Drugače se imamo po starem, vsaki po svoje in vsi pa "kakor drugi hočejo", kot pravi pregovor. Takajšnji promogovniki še dokaj povoljno obratujejo. Brezposelnici pa so reveži tako pri nas kakor povsod drugod.

Tudi na dolge večere se nam bo treba pripraviti. Najboljše jih porabimo, če si nabavimo dobro čtivo. V ta namen pripravim vsem posebno "Proletarec" in pa knjige iz njegove knjižarne. Seveda, "Proletarec" ne piše tako, da bi ugajal, ampak kot je za nas potrebno, in v tem je njegova važnost za nas. Podpirajmo svoje delavsko časopisje, in kadar homo vsi zadosti poučeni in organizirani, sem prepričan, da bo nam in posebno še našim otrokom zasijalo boljše solnce.

Anton Tratnik.

Skrivna bolnišnica
Ranjeni nemški "prostovoljci" so pošiljani iz Španije v vojaško bolnišnico v Gothu v Thüringenu. Ne sorodnikom, ne časniškim poročevalcem ni dovoljeno vanjo.

PREGANJANJA RADI RASE

Današnja preganjanja na temelju rasi niso nič novega. V 16. stoletju so v Franciji pobijali Hugonote (Sant Jernejska noč), ki so jih pravoverni katoliški Francozi, poleg tega, da so bili protestanti, dolžili tudi, da nimajo v svojih žilah čiste francoske krvi. V srednjem veku in še pozneje, so v Španiji pobili na mučnicah in grmadah na desetisoče ljudi pod obtožbo krivoverstva ali čarovništva. Tudi pri tem je namišljeni španski razisem igral veliko vlogo. — Današnji Španci so meščani: s prvotnimi Iberijci in Baski so se stopili novodošli Kelti in semitski Feniciáni in preko te mešanice je legel tenak sloj rimskih gospodarjev in Germanov (Vandalov in zapadnih Gotov), ki so se pozneje vanj pomešali še precejšnji deli Judov, Arabcev, Berberov in Črncev. Od sedemnajstega stoletja dalje je nastopil v dosegljanju zastoje, dežela se je zunanjemu svetu zapirala in tako se je v tem času iz nekdanje mešanice razvil relativno enoten tip današnjega Španca. — "Čistokrvnost" je pridobivala (za časa inkvizicije) vedno bolj na ugledu in raziskavanje rodoslovja je postala važna znanost. Siromašno kmečko prebivalstvo, ki mu nihče ni poznal prednikov, so pri raziskovanju krvnega potomstva še najbolj odrezala, a proti visoki aristokraciji, ki je imela v svojem rodoslovniku judovske in maverske žene, si ni nihče upal nastopiti, čeprav so bili dokazi tu. Največ je od teh raziskavanj in sumničev trpelo nižje plemstvo in meščanstvo. Na ta način so bili najboljši duhovi za javnost in državo izgubljeni, ker si mnogi niso upali posegati višje šole ali stopiti v javno službo iz strahu, da bi vsak čas kak osební sovražnik ali denunciant mogel v njemu najti kapljico "nečiste krvi". A že sam sum na to, je bil skoraj isto kot dokaz. Ustvarjen je bil razred parijev, manjvrednih ljudi in nihče ni bil siguren, če ne bo s sklepanjem zakonske zveze padel vanj. — Ker je pa vendar tudi v tem pogledu morala biti neka meja, je bil izdan odlok, da se potomci Judov in Mavrov, ki so se pred letom 1391, prostovoljno spreobrnil k katoliški veri, smatrajo za "stare kristjane", če bi se torej med predniki nekoga, ki je živl v sedemnajstem stoletju našel je en prednik, ki je prestopil v krščanstvo okrog l. 1400, ali pozneje, se je njegova kri smatrala za "nečisto" in

Glas z zapada

Kemmerer, Wyo. — Dne 17. in 18. sept. sem šel nabirati oglase v naš Ameriški družinski koledar za leto 1938. Čeprav imam dela čez glavo pri hiši, sem si mislil, nekdo mora tudi za naš delavski pokret nekaj napraviti. Pa sem obiskal trgovce, pri katerih kupujemo kar potrebujemo za preživljanje in komfort. Oglasajo v biz-

KING COAL

A clear, convincing and complete picture of coal mining camps and the conditions of slavery and misery that exist there

By UPTON SINCLAIR

Just as Mr. Sinclair gives a vivid picture of the stock yards, of labor conditions and of the ache of poverty in THE JUNGLE, so in KING COAL he writes with equal power of the coal mining camps. Alexander Harvey writes: "The setting is vividly realized. We get every odor of the mines and the squalor and dread of the territory over which despotism extends." A. Germer, National Organizer of the United Mine Workers, wishes that "every word of it could be burned into the heart of every American. For interest of story and importance of subject KING COAL is probably its author's most valuable work."

396 PAGES — \$1.25

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

(Send for Booklist)

Anton Seliškar sprejel uredništvo "Razorov"

Znani slovenski pisatelj Anton Seliškar, bivši urednik "Ljubljanskega Zvona", sotrudnik "Majskega glasla", "Ameriškega družinskega koledarja" in "Proletarca", je prevzel meseca septembra uredništvo mladinske revije "Razorov". Seliškar je po pakliu učitelju "Razorov" izhajajo šesto leto in so last organizacije učiteljskega za meščanske (srednje) šole.

Nedavno so izšlo Seliškarjeve nove pesmi pod označbo "Primi pričakovanja", to je ena pa je izšel njegov sodaini meščanski roman "Janko in Metka".

3,000 članov soc. stranke registriranih

V poročilu, izdano iz strankinega urada 20. sept., pravi tajnik Roy Bart, da se je registriralo do tedaj 6,000 članov, časa je še do 1. oktobra in tajnik pričakuje, da se bo do tedaj registriralo 10 000 članov, mnogi drugi pa bodo pozneje prijavili svoj ponovni pristop.

Svojstvo diplomacije

Najbolj hinavska ustanova na svetu je diplomacija.

"IT CANT HAPPEN HERE"

I wish the people of Chicago could see at least some of the pictures that were taken of the Memorial Day Massacre. They could see how disciplined the police were on that bloody Sunday never to be forgotten by anyone of those who were anywhere near the spot.

Exceptional brutality is shown in exhibits 1350 and 1429 in which Captain Kilroy, second in command stands idly by while several policemen are engaged in clubbing two strikers both on the ground and incapable of offering resistance. I counted seven policemen around these two fallen men — probably dropped by a bullet.

Captain Kilroy himself reluctantly admitted that police work here was most brutal but failed to explain why he permitted it to proceed under his very eyes. The uncontradicted photographic and oral evidence corroborated by admissions of the police themselves establishes the fact that their treatment of the injured was characterized by the most callous indifference to human life and suffering.

Wounded prisoners of war might have expected and received better treatment.

If, as the police insist, they were inspired solely by their duty to preserve law and order, we should expect, once the crowd was subdued and the field cleared, the police would render first aid and dispatch the more serious cases for hospital treatment with the least possible dis-

comfort to the victims, yet they treated the wounded so inhumanly that it is still unbelievable to many people.

No attempt whatsoever was made to render first aid on the field — the police admit that frankly. No special attention was given to the more seriously wounded, in fact, there were a number of cases where the police stopped others from helping to get the wounded and dying off to the hospital.

Who said "It Can't Happen Here"? On the preceding Friday, Captain Mooney ordered a Fire Department ambulance to care for policemen who had incurred minor injuries at the mass, while on Memorial Day the wounded and dying strikers were thrown into police patrol wagons like cattle, suffering, bleeding and dying.

Records show that each patrol wagon is equipped with a stretcher, yet the pictures show that not a single stretcher was employed to remove the wounded from the field, instead the police dragged the unconscious men into the patrol wagons.

Some of the men whom we treated were wounded seriously and going through terrible pain. We did whatever we possible could to ease their pain and saw some of them give their last smile.

I shall never, never forget that horrible day. We did as much as possible to help the boys who were brought into our kitchen but the poor ones left out on the field — how were they treated? — dragged around like common drunks, some seriously wounded others clubbed until their skulls were wide open.

Sixteen men gassed, bleeding from club and bullet wounds and dying, all thrown into patrol wagons. Can you imagine the terrible suffering that these men went through? How can we then let such a horrible incident be forgotten? It shall not be forgotten and organized labor will not rest until the guilty are punished.

Mary Grubish.

Reorganiziranje socialistične stranke v Californiji in Ohio

V Californiji so dobili kontrolo v vodstvu soc. stranke trockijevci. V sedanjem razkolu je glavna eksekutiva odvezala stranki v Californiji čarter, imenovala nov odbor in mu dala nalogo pričeti z reorganiziranjem postojank. Roy Bart poroča, da to delo dobro napreduje.

Enako je bil odvzet čarter soc. stranki v Ohio in reorganizacija se vrši pod novim vodstvom, v kateri so stranki zvesti člani.

"Lojalni delavci"

Če bi kompanije ne imele "lojalnih delavcev", ne bi bila nikdar nobena stavka izgubljena.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$4.00 na leto, \$1.50 za tri mesece. Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON

Tel 1475
POGREBNI ZAVOD
124 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik
1727 1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL.
PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU
Najbolj voljni pobirajo perilo na vsem mestu, Cicero in Berwyn in dovažajo čistega na dom.
TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO
Telefoni: CANAL 7172-7173

DETROIT'S LABOR SLATE

By Joel Siedman

"And I propose the name of Maurice Sugar for our slate!" There is an outburst of applause, the loudest of the evening. Another speaker has the floor. A Negro should also be on our ticket," he says. Again there is widespread applause.

It was an enthusiastic audience that heard these nominations in June and received reports from committees on platform, candidates, and ways and means. For a labor political movement is in the process of formation in Detroit. The three to four hundred delegates to the Political Action Committee were mostly young men from the newly organized automobile plants, among whom sat older and more experienced representatives of the craft unions of the A. F. of L.

Since then the picture has changed somewhat, and for the worse. That the A. F. of L. and the C. I. O., despite their bitter enmity elsewhere, could cooperate in political action in Detroit was indeed remarkable. In July, following the lead of the Building Trades Council, the A. F. of L. central body withdrew from the joint political movement. Now the A. F. of L. is backing a rival candidate for mayor. To further complicate matters, Frank X. Martel, the local A. F. of L. head, a Michigan chairman of Labor's Non-Partisan League, to which the anti-unionists look for support of their slate.

In this proletarian, union-conscious city labor has a real chance to nominate its candidates in the non-partisan primary to be held on October 5, and to put them in office in the final election on November 2. Indeed, the United Automobile Workers alone may achieve some political success. Already that vigorous union has 200,000 members in Detroit, with 100,000 auto workers yet to be enrolled. In a city with a population of 1,700,000, — 300,000 auto workers and their families are easily a majority.

The seventeen-point platform that has been drawn up and tentatively adopted is a progressive one. Perhaps the most sweeping plank proposes that public utilities be municipally owned, as the street railways have been since 1922. Other planks provide for labor representation on all commissions, the forty-hour week for city employees, advancement on a seniority basis, and hours and wages for city workers similar to those prevailing for the same classification in private business. The police are to be used to protect the people, not to evict or intimidate them or to break strikes. An adequate welfare budget is to be established, and overcrowding in classrooms eliminated. Health facilities are to be expanded, and free medical service is to be provided to those unable to pay. Sweatshop conditions are to be abolished.

Lower taxation for the low wage-earner is promised, together with increased and enforced taxation of the wealthy. This is of particular importance in a state that since 1933 has

had a 3 per cent sales tax, even upon food. On the issue of housing, which is vital just now in Detroit, the platform pledges an adequate program, to include the abolition of city slums and the establishment of a municipal housing project.

The automobile workers have already learned that friends of labor are not always to be trusted after they attain political office, even when they hail from labor's ranks. The union members learned this last March, when they staged their great protest demonstration in Cadillac Square, in the heart of Detroit. When they asked for a permit to demonstrate there, every member of the Detroit Common Council voted in the negative, including Robert G. Ewald, president of the bricklayers' union, who had been elected two years before with the backing of the Detroit and Wayne County Federation of Labor. Not until the auto workers announced that they would demonstrate in Cadillac Square, permit or no permit, did the city councilmen vote grudgingly assent.

The Detroit dailies have already attacked the labor slate, and they will certainly fight it with all the bitterness they can command. The most liberal of the three, at least by reputation, is the Detroit News, though it is difficult to discern this liberalism when anything closer to Detroit than a foreign war is involved.

The automobile workers have had an interesting experience with political action. Last year they supported the effort to form a farmer-labor party in both the city and the state. The district council and many of the locals of the U.A.W.A. were affiliated with the Farmer-Labor Party, as were a number of the craft locals of the A. F. of L. The Detroit and Wayne County Federation of Labor, however, remained aloof. The support of the auto union was not then nearly as important as it is today, for the great growth in membership has occurred in the meantime. The 1936 convention of the U.A.W.A., it is interesting to note, instructed the national office and the local unions to give the strongest possible support to the formation of national, state, and local farmer-labor parties.

Most of the thousands of automobile unionists who are providing the mass base of this interesting political effort had never been in any labor organization until a few months ago. It was they who helped to shatter the General Motors anti-union stronghold. Many of them followed the Coughlin banners a short time ago. Raw and untrained, they may be marshaled into a genuine workers' political movement or swept off their feet by some silver-tongued fascist demagogue. That is what gives labor's new-born political venture in Detroit its real significance, and that is why this fall's municipal campaign in the capital of the auto empire will command attention.

(From The Nation.)

The Newspaper Guild Membership,

In the referendum recently ended, upheld with one exception the actions of the St. Louis convention which led to a demand for a rank-and-file vote. Affiliation with the Committee for Industrial Organization was voted two to one, the vote being 3,392 to 1,691. The decision to broaden the jurisdiction of the Guild to include other editorial employees was also upheld by a large majority. The one decision which was reversed was a resolution condemning fascism in Spain, and here the vote was close — 2,592 to 2,409. In general the votes on questions having political implications were relatively close. Indorsement of independent political action was upheld by a vote of 2,774 to 2,202. The resolution for increased WPA appropriations by 2,615 to 2,178, and indorsement of the President's Supreme Court proposal by 2,685 to 2,271. These figures show that a majority of the membership approves of the resolutions adopted in St. Louis; they also indicate that opinion was sufficiently divided to have made a referendum essential.

The Soviet Union's Note To Italy

flatly charging the Fascist government with responsibility for the recent submarine attacks on neutral shipping in the Mediterranean has injected a sadly needed note of realism into the discussions of "piracy." There has never been the slightest doubt about who the pirates really were. The Spanish rebels do not possess any submarines capable of waging the type of undersea warfare which has been carried on against Spanish government and neutral ships in recent weeks. Germany has been playing too cautious a game with England to risk being involved in such a campaign. Italy, on the other hand, has cast off all pretense of non-intervention since the capture of Santander. While England would have preferred to avoid disclosing such ugly facts as the identity of the pirates, thirteen months of blind-man's-bluff diplomacy in the Spanish situation have shown its utter ineffectiveness in checking fascist aggression. Facing the threat of an illegal Japanese blockade of neutral shipping in the Pacific, the democratic powers must find a technique for collective action against irresponsible attacks on world shipping. This cannot be done by ignoring their source or pretending that they are wholly unrelated to basic fascist strategy. If we are to judge by past experience, the piracy will cease only if the democratic countries serve notice that their combined navies will protect neutral shipping wherever and whenever it is attacked.

The fascist government cannot long endure when the tendency of the law is to create a rapid accumulation of property in the hands of a few, and to render the masses poor and dependent.—Daniel Webster.

How to be happy though in prison: Learn how to influence people, get a parole and go to work for Ford.

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

With the cooler weather comes the play season. One of the first plays will be "Jacob Ruda" produced by the members of Branch No. 1, Sunday, October 24, at the SNPJ Hall. Tickets have been sent out to all members. The time in which to sell them is short which means—go to work on them just as soon as you receive them.

Our book sales are beginning to pick up with the cooler Autumn weather much to our satisfaction. Soon a list of all the Slovene books in our book shop will be published. People have much more time to devote to reading during the Autumn and Winter than is the case during the hot summertime.

Red Falcons

With the end of the summer comes the end of the Falcon's vacation. The first class for the Fall session was opened last Saturday at the Slovene Labor Center with an enthusiastic group of youngsters present. The

class is again under the direction of Ann Beniger. We made an offer to the Falcons whereby they make five cents on every ticket they sell for the Branch play, "Jacob Ruda". This they took up with great enthusiasm and the results, I believe, will be good. They will also take part in the program on October 24th.

A steady down-pour of rain kept many of the members away from our last Branch meeting. Result was a short but interesting meeting. Chas. and Ann Pogorelec told us of their trip out through the west and of the work being done for our movement in Colorado, New Mexico and in the state of Kansas.

WHERE TO GO

October 16, Branch No. 118, in Canonsburg, Pa., is sponsoring a picnic for the benefit of Proletarec. Saturday, October 30, Branch No. 11, in Bridgeport, Ohio is sponsoring a picnic for the benefit of Proletarec.

WITH THE NATIONAL ACTION COMMITTEE

The National Registration of Party members which is being conducted with a view to reorganization and building of Party forces last week reached the 6,000 mark and with the half month mark passed, the larger Party locals were speeding to bring their records into line and to reach the 10,000 point nationally by the close of registration.

Socialists To Throw All Possible Support To Trade Union Relief For Spain. — Socialists throughout the trade union and labor fraternal movement are requested by the National Action Committee to give all possible support to the Trade Union Relief For Spain, 3 West 16th Street, New York City, David Dubinsky, treasurer. The Socialist press was directed to carry on a consistent campaign for the sale of the Spanish Aid Stamps being promoted by the Trade Union Relief for Spain. This trade union committee which functions in conjunction with the International Federation of Trade Unions, previously under the name of Labor's Red Cross for Spain was able by using the trade union machinery of the ILGWU to transmit some \$98,000 at the administrative cost of a little over \$90,00.

THE PARTY YOUTH COMMITTEE HAS BEEN REORGANIZED

1,000 Jam Cairo Illinois Courthouse to Hear Norman Thomas Demand Justice In Parker Case

CAIRO, ILL.—Nearly a thousand workers and sympathizers jammed the court house of this river town on September 13th to hear Norman Thomas

speaking under the auspices of the Workers Defense League, laud the spirit of unemployed like those of the Workers Alliance who refused to bear oppressive relief conditions and whose protest led to the arrest and imprisonment without bail of young Ed Parker, Illinois Workers Alliance organizer whose trial on a series of ridiculous charges comes up in the October term of court.

The Socialist Party in Illinois and Cook County (Chicago) has its headquarters at the same address as that of the National Office at 549 Randolph Street and any other organization using the state, county or local name is doing so without authorization.

The Cook County Secretary is Ina White, and Illinois state Secretary is Arthur G. McDowell both located at 549 Randolph Street.

A Fascist is a pirate with delusions of grandeur and a machinegun instead of a cutlass.

And devoid of any flair for gallantry.

Heard in a strike town court-room during the mass arrests: Prosecutor (to judge): This man is nulla bona.

Prisoner: I'm not. I'm O'Flaherty.

NOTE

More English reports and Articles on Page 5.

THIS AND THAT

By John Matekovich

James Walker, former mayor of New York City, best remembered for his gay dress, his wisecracks and his invariable tardiness at official appointments back in the days when he sat as mayor of New York City, was placed on the public pay roll again just two weeks short of five years after his name was removed from that pay roll as a result of his resignation from the office of mayor, back in 1933, because of corruption and graft he was caught in.

Walker's re-entrance to public life, this time as assistant counsel to the Transit Commission of New York City at a salary of \$12,000 per year, was notable for two reasons. First, it was made without the customary Walker wisecracks, and second, it was made just in time to save the former mayor's right to a life pension, after one month's service, of between \$12,000 and \$16,000 a year. Had Walker's name been absent from the public payroll for a full five years his right to such a pension would have been lost. Well — it is another political trick and insult to New York City's taxpayers. The boys just know how to do it. Let the suckers pay.

The Gowanda Leather Worker's Association (Independent Union) can not make any progress by bargaining with bosses of the Brown Shoe Co. Therefore, we had a CIO speaker here on Sept. 15, Mr. Cappellini from Buffalo, N. Y. He won CIO recognition and pay raise for Buffalo fruit market workers and also of packing-workers. He made a fine speech and now some smart fellows will also have a speaker from AFL. We expect some nice discussions, because we remember what a rotten deal we got from A. F. L. back in 1933. They collect our dollars for initiation fee, and that was all there was to it. They were not able to organize any union here.

Andrew Mellon could not make any business with Saint Peter. Trying to sell oil, aluminum, ore etc. Saint Peter told him that they don't want any such material up there. So, Andrew was going to sell some coal. But Peter said to him: Well, Mr. Mellon, if you want to sell any coal, go to hell.

NLRB holds a hearing at Wellsboro, Pa., on charges brought against the E. H. Ellison Co., largest sole leather factory in the world, by the National Leather Workers Ass'n.

Mr. Ellison controls the whole town. One man worked at Elkland, Pa. Ellison plant for 16 years, and in that time received only two pay

checks, one for 5c and another for 2c. Scabs and hoodlums are armed by the company; strikers are forced to hold their meetings outside; town officials are foreman; vigilantes attacking strikers and organizer, Mr. Massidda, now has five state troopers watching him, and strikers' headquarters. Fine people, the Ellison!

U. S. Leather Company's net profit for the quarter of 1937 were almost 100 times larger than for the same quarter in 1936. For nine months ended July 31, 1937, the company's profit was \$1,027,363, against \$361,364 for the same period in 1936. Profit increase in 1937 is "only" 9700%. And the same company's refuse to give their workers better wages and vacations with pay.

At Kankakee, Ill., the Kroehler Furniture Co. finds out that the Wagner Act is not "just a bunch of empty words." The company fired 15 workers and when they took up complaints to NLRB, hearings resulted in complete reinstatement of the 15 workers discharged for union activity. The fired workers went back on their jobs with full back pay, totaling 15,000. One girl striker who received her back pay got "the check for \$1,057." She waived the check around and cried, Talk about your vacations with pay!

More and more work is piling up for NLRB. But the House committee appropriated \$917,500, instead of \$1,800,000 as requested. By restricting the appropriation, House members hope to curtail the activities of the NLRB which, they claim, has been unfair to organized business. These claims persist despite the fact that courts have, without exception, found the board fair.

Did you hear the speeches of Labor leaders on Labor Day? Lewis said that the C.I.O. has 3,718,000 members. Green said that the A.F.L. has 3,500,000. But when it comes to real labor business, it took the U. M. W. of America and their delegates at the convention in Milwaukee to remember the real and honest labor leader, Tom Mooney. The boys know what Tom was before he was put into prison by California's labor enemies. They again donated \$10,000 to fight the case. Yes, U.M.W.A. also belong to the C.I.O. What the A. F. of L. convention will do about Tom when they meet in Denver, Colo., is worth watching.

Laws are like cobwebs, which may catch small flies, but let wasps and hornets break through.

By DONALD J. LOTRICH
SEARCHLIGHT

FASCISTS CANNON FODDER

In the case of banditry and piracy, power is money. In the case of industry and commerce, money is power.

Margaret Sanger correctly characterizes the campaigns for larger families in Fascist and Nazi countries as inhuman, since the purpose is to raise more cannon fodder and then demand outlets for surplus population by conquering other countries. The murderous attack upon Ethiopia by Fascist Italy is a case in point.

Propaganda and bonuses for more babies and taxes on bachelors, have not had the desired effect in Italy, however. The birth rate declined from 31.1 babies for each 1,000 per-

sons in 1921 to 23.3 in 1935. We haven't the figures for 1936; the figures for 1921 and 1935 are taken from the magazine, Look. They indicate the undercurrent of hostility against Mussolini and Fascism in spite of the enforced outward obedience. That outward obedience will not last forever.

Neither will it last forever in Hitlerland and in Japan. In both of them there is widespread discontent with the swashbuckling policies of the ruling despots. The upward trend of evolution is against them and their reactionary policies. The days of their sway are numbered.

—Milwaukee Leader.

SOCIALIST PARTY ACTIVITIES

National Headquarters Launches Drive For \$3,000 Monthly Sustaining And Reconstruction Fund — A Quarter For Party Press

Chicago. — The National Headquarters of the Socialist Party at the direction of the National Executive Committee is launching an extensive national drive for a special monthly Sustaining Fund of \$3,000 per month. Roy Burt, National Executive Secretary launched the drive with an appeal first, to all Party branches and locals for pledges to replace the special national assessment which has been again postponed, second to friendly supporting working class organizations and third to Party sympathizers and supporters outside of Party ranks.

The purpose, is to add \$36,000 per year to the present routine Party income, 25% of which go to the support of the Party Press (Socialist Call and Socialist Review), and the balance to Party organization and reorganization work in areas where no organization exists and where it has been impaired, to the trade union and general labor department, literature and publication fund, speakers bureau, educational and agitational work. Contributors and pledg-

ees may indicate the allotment of their support to particular departments of Party work.

Special arrangements are being worked out for participation of the foreign language federations or language sections in the drive with consideration of increasing support to their own press and organization and propaganda work.

The Socialist Party with its record of clear cut opposition to war and war making policies, its almost undisputed position as the sole forthright advocate and organized force for a Socialist program in America, its independent and militant policy in the trade union field making it a force for union democracy and integrity, its freedom of entanglements with the confusing and contradictory influence of Roosevelt New Dealism in the labor movement, this Socialist Party is needed as never before and members and supporters are now called upon for that sacrificial support which will give new strength and usefulness to the Socialist Party U. S. A.

Branch No. 1, J.S.F. held its regular monthly meeting last Friday night. After the routine business Chas. Pogorelec and his wife Ann reported of the trip thru the west and southwest. Success accompanied their efforts everywhere which proves, conclusively, that the field is still open for Socialist agitation and that a good solicitor and organizer can still do a good job of promoting the interests of Socialism and Socialist publications. A tone was struck up during the meeting which requires some thought. The suggestion was made that we lack fire and conviction in our articles to inspire the old and encourage the new members. There is quite some agreement among members in this, I, myself, am inclined to believe that the times require more definiteness, that the era of disorganization is waning and that there is need for a more positive program. This negativism of blaming others for work unperformed or for their misguidance is due to end. We must become aroused again to the needs of our ideal and our paper should be the spearhead in such a drive.

These two dictators do and will settle certain things, important things which affect the lives and well being of the people of all European nations. They would like to trick the Russian bear because he stands in the way of their piracy. They would dispose of the Spanish bull because he could be useful in their attack on France. These are only overtures to what Mussolini told Hitler. Tyrants can only speak of bloodshed and tyranny and that is why they came together. To barter in human flesh and blood. We dare to ask the question why and for whose gain?

It is getting more horrible everyday. Mussolini prattles that his boys are winning the Spanish war for the rebels. The catholic puppets recognize the fascists and but a few days ago Hitler openly unloads the story of the part Germany has played in Spain. That nonintervention committee is still in existence. Ahd Hitler and Mussolini were forming its policies while they supplied the insurgent onists with guns, munitions and manpower. And all the while they lied to the world that they did not supply the rebels. And, all the while poor England and France trembled with fear. Only recently France put on a bolder front and perked up the dictators. But there is no gain for Britain no matter which side wins in Spain. If the rebels win Britain will have trouble with the fascists. On the other hand, should the Loyalists win there will be a radical government. So Britain loses either way. That's why she's playing her hypocritical role.

The big news of the week is Mussolini's march on Berlin. Two powerful dictators met last weekend and talked about things they hold in common and planned on a common fight for black reaction against the supposed red menace, which in reality is nothing less than the awakening of the people to the tyranny to which they have been subjected. These dictators are aware that they cannot continue to fool and bluff forever. They are smart enough to know that something drastic will soon have to take place. So they put on the show of shows, the circus of circuses, by bringing the showman of the world before the miserable serf and toilers in the ancient conquering fashion. Millions of dollars of workers' money is spent on decorations and publicity alone. Even more is spent on protection for the "loved" showman. Every 100 yards two "gendarmes," from Rome to Berlin, watch that no one gets near the route of the dictator. Yes, he is so loved, that

they fear someone might take a pot shot at him because he loves him so well.

One good sign: The Masons of America are sending a fleet of aeroplanes to fight for the Loyalist government against the fascists, because the fascists will not tolerate Masonry while the radicals can allow a democracy to flourish. Of course, it will still have to be a limited democracy for the period of reconstruction.